

van LAST naar LUST

Grondstromenbeleid provincie Groningen

van LAST naar LUST

Grondstromenbeleid provincie Groningen

Status	definitief
Datum	5 november 2002

Colofon

Uitgave van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen

- Voorbereid door de provinciale Projectgroep Ketenbeheer grond
mw. J.L.M. Beerepoot (voorzitter)
dhr. W. Moltmaker
dhr. J. Schuiringa
dhr. D.J. Wever
dhr. J. Meijering
dhr. B. Schild
dhr. B. Bouma
- In opdracht van de stuurgroep Ketenbeheer grond
(gedel. opdrachtgever; de heer J.R. Janssens, Hoofd afdeling Milieubeleid en Bodemsanering)
- De projectgroep is ondersteund door:
Grontmij Advies bv
mw. W.E. Wouda-van der Giessen
dhr. B. Konings
- Druk
Uitgave december 2002
© Provincie Groningen

Inhoudsopgave

Colofon

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Status van deze beleidslijn	6
1.2	Tweedeling in grondstoffen	6
1.3	Leeswijzer	9
2	Provinciale positie; ambities	10
2.1	De provinciale positie	10
2.2	Ambities	12
3	Beleid 2002 – 2012	16
3.1	Selectie beleidsonderwerpen	16
3.2	Duurzaam grondstoffengebruik	16
3.2.1	Beleidslijn A: een zuinig gebruik van grondstoffen	19
3.2.2	Beleidslijn B: verschuiving in gebruik van gewonnen naar vrijkomende grondstoffen	20
3.2.3	Beleidslijn C: een milieuhygiënisch verantwoord grondstromenverkeer	21
3.2.4	Beleidslijn D: betere opslag- en bewerkingsfaciliteiten voor vrijkomende grondstoffen	22
3.2.5	Beleidslijn E: een planologisch verantwoorde winning van grondstoffen	22
3.2.6	Beleidslijn F: het verminderen van primaire winningen	23
3.2.7	Beleidslijn G: meer aandacht voor effecten (landschap, milieu) van winning en opslag	24
3.3	Gezamenlijke beleidsagenda	25
3.4	Voorraadbeheer grond	30
3.5	Monitoring en evaluatie	32

1 Inleiding

1.1 Status van deze beleidslijn

Op 14 december 2000 heeft de provincie Groningen haar omgevingsbeleid vastgesteld in het Provinciaal Omgevingsplan (POP.) In dit POP wordt ondermeer ingegaan op grondstoffenvoorziening en grondstromen. De nu voorliggende uitvoeringsnota 'Grondstromenbeleid provincie Groningen' (getiteld van Last naar Lust) is een nadere uitwerking van het POP. De nota is met name gericht op de regulering van grondstromen in de provincie Groningen.

Deze regulering kan niet los worden gezien van het bestaande provinciale ontgrondingenbeleid. Dit ontgrondingenbeleid is in 1994 vastgelegd in de nota 'Het ontgrondingenbeleid in de provincie Groningen'. In 1998 heeft een actualisering plaatsgevonden in de nota 'Zand in Balans'. De uitvoeringsnota 'Grondstromenbeleid Groningen' vult op enkele onderdelen deze actualisering verder aan.

Het nu geformuleerde provinciale grondstromenbeleid is in 2001 tot stand gekomen via een intensief voortraject. Dit traject is begeleid door de provinciale projectgroep Ketenbeheer grond en door Grontmij als extern adviseur. Daarnaast hebben veel maatschappelijke actoren die bij het grondstromenverkeer zijn betrokken, aan het voortraject deelgenomen. Via interviews en een workshop hebben zij inhoudelijke bijdragen geleverd aan de discussie omtrent het grondstromenbeleid. Dit beleidsdocument grondstromen 'van LAST naar LUST' is in samenspraak met de provinciale projectgroep door Grontmij opgesteld.

Belangrijke uitgangspunten voor dit grondstromenbeleid lagen vast in het provinciaal Projectplan Ketenbeheer Grond (31 januari 2001). Conform dit Projectplan gaat het om grondstromenbeleid op hoofdlijnen. Dit beleid heeft dan ook betrekking op een langere beleidsperiode van tien jaar, oftewel de periode 2002 – 2012.

Ervaringen, voortschrijdend inzicht en nieuwe ontwikkelingen zullen na verloop van tijd wellicht leiden tot nadere uitwerking en bijstelling van dit beleid. Daarom is er niet alleen aandacht besteed aan het inhoudelijke beleid, maar ook aan de vormgeving van het beleidsproces waarbinnen dit beleid handen en voeten zal moeten krijgen.

1.2 Tweedeling in grondstoffen

Het grondstromenbeleid van de provincie Groningen is gericht op grond die:

- is of wordt onttrokken aan de bodem, de waterbodem en/of aan kunstmatige grondlichamen, of die vrijkomt bij reinigings-, scheidings- en productieprocessen
- en vervolgens wordt toegepast binnen projecten in de bouwsector en de grond-, weg- en waterbouw sector, of als bodem in het kader van actief bodembeheer.

Het kan daarbij gaan om alle voorkomende grondsoorten; in het vervolg zal de verzamelnaam 'grondstoffen' worden gebruikt. Voor deze grondstoffen is een tweedeling gangbaar in primaire grondstoffen en secundaire grondstoffen. Deze groepen grondstoffen zijn als volgt gedefinieerd:

- **Primaire grondstoffen:** grondstoffen die als zodanig in de natuur voorkomen; alle oppervlaktedelfstoffen zijn primaire grondstoffen.
Primaire grondstoffen kunnen afkomstig zijn uit:
 - Primaire ontgroningen; deze ontgroningen zijn gericht op de winning van oppervlaktedelfstoffen.
 - Secundaire ontgroningen; deze ontgroningen zijn niet gericht op de winning van oppervlaktedelfstoffen, maar er komen wel oppervlaktedelfstoffen bij vrij.
- **Secundaire grondstoffen:** grondstoffen die niet als zodanig in de natuur worden gewonnen, maar die ontstaan als bijproduct bij productieprocessen, bij zuiveringsprocessen of bij het be- of verwerken van afvalstoffen enz. en aan zodanige eisen voldoen dat ze kunnen worden hergebruikt als grondstof.

De voorgaande begrippen verwijzen vooral naar de aard en herkomst van de grondstoffen. Om deze tweedeling hanteerbaar te maken voor het grondstromenverkeer, is er een tweede onderscheid aan toegevoegd. Daarbij is nadrukkelijker gekeken naar het doel achter het ontstaan van grondstoffen. Dit leidt tot een tweedeling in ‘gewonnen grondstoffen’ en ‘vrijkomende grondstoffen’.

voorbeeld: zand dat vrijkomt bij primaire winningen is een primaire grondstof die wordt gewonnen, zand dat vrijkomt bij secundaire winningen (lees werken) is een primaire grondstof die vrijkomt. Bij deze laatste is het doel achter het ontstaan niet winnen maar is het werkt het doel op zich.

Deze begrippen, gewonnen grondstoffen en vrijkomende grondstoffen, zijn als volgt gedefinieerd:

- **Gewonnen grondstoffen:** dit zijn schone grondstoffen waarvoor toepassing in projecten het vooropstaande doel is. Deze grondstoffen worden gewonnen en zijn dus afkomstig uit primaire ontgroningen. Afhankelijk van de toepassing en de samenstelling kan enige bewerking nodig zijn.

Het grootste belang van gewonnen grondstoffen ligt dus bij de toepassing. De ontgroning die achterblijft na de winning dient vaak geen duidelijk vooropgesteld doel.

- **Vrijkomende grondstoffen:** dit zijn de grondstoffen waarbij de verwijdering het vooropstaande doel is. Ook alle verontreinigde grondstoffen worden hiertoe gerekend. Deze grondstoffen komen vrij uit secundaire ontgroningen, door afgraving van grondlichamen, baggeren of als restproduct bij allerlei bewerkingsprocessen. Afhankelijk van de toepassing, de plaats van bestemming, de samenstelling en de mate van verontreiniging kan nadere bewerking nodig zijn, bijvoorbeeld reiniging of scheiding.

Het belangrijkste punt bij vrijkomende grondstoffen is de verwijdering ervan. Deze grondstoffen komen bijvoorbeeld vrij bij baggerwerkzaamheden, bodemsaneringen, bouwwerken of herinrichtingprojecten. De toepassing van de vrijgekomen grond/baggerspecie is doorgaans een punt van later zorg.

Deze nieuwe tweedeling biedt een goede basis voor het provinciaal grondstromenbeleid. Voor alle gewonnen grondstoffen geldt, dat er vooral beleidsmatige aandacht nodig voor de winsituatie. Voor alle vrijkomende grondstoffen geldt, dat de beleidsmatige aandacht vooral uit moet gaan naar mogelijke toepassingen.

Uiteindelijk zal de afbakening tussen gewonnen en vrijkomende grondstoffen gaan vervagen. Elke willekeurige grondstroom loopt dan bij voorkeur:

- van een locatie waar men belang heeft bij de verwijdering
- naar een locatie waar men belang heeft bij de toepassing.

In figuur 1.1 is het verband aangegeven tussen de bestaande tweedeling in primaire en secundaire grondstoffen en de nieuwe tweedeling in gewonnen en vrijkomende grondstoffen.

Figuur 1.1 – Tweedeling naar primair/secundair resp. gewonnen/vrijkomend

Het grondstromenbeleid van de provincie Groningen is met name gericht op de indeling naar gewonnen grondstoffen en vrijkomende grondstoffen en op het grondstromenverkeer dat op deze grondstoffen betrekking heeft. Ideaal is een overall gesloten grondbalans tussen secundaire gewonnen grondstoffen en vraag naar grondstoffen zodat primaire ontgroningen niet nodig zouden zijn. De praktijk is anders; primaire ontgroningen verzorgen het grootste deel van de behoefte.

1.3 Leeswijzer

Deze beleidsnota is verder als volgt ingedeeld:

Hoofdstuk 2 Provinciale positie; ambities

In dit hoofdstuk is ingegaan op de **positie** die de provincie Groningen wil innemen in relatie tot het grondstromenverkeer. Daarnaast is aangegeven op welke **ambities** het provinciaal grondstromenbeleid is gericht.

De provinciale organisatie kent een brede betrokkenheid bij het grondstromenverkeer. De provinciale positie en ambities zijn dan ook uitgewerkt naar vijf opeenvolgende **taakniveaus**, te weten: **rol, beleid, bestuur, beheer en uitwerking**.

Hoofdstuk 3 Beleid 2002 - 2012

Dit hoofdstuk bevat de uitwerking van het grondstromenbeleid. Het hoogste taakniveau (rol) reikt vanuit het omgevingsbeleid (POP) een beleidskader aan: **duurzame ontwikkeling** (paragraaf 3.1). In samenhang met de andere vier taakniveaus zijn de volgende vier beleidsonderwerpen nader uitgewerkt:

beleid:	duurzaam grondstoffengebruik	(paragraaf 3.2)
bestuur:	gezamenlijke beleidsagenda	(paragraaf 3.3)
beheer:	voorraadbeheer grond	(paragraaf 3.4)
uitwerking:	monitoring en evaluatie	(paragraaf 3.5).

Hoofdstuk 4 Actieplan; kosten

In hoofdstuk 4 wordt aandacht besteed aan de uitvoering en de kosten van het beleid. De uitvoering is weergegeven in de vorm van een **actieplan** in tabelvorm. Vanuit dit actieplan is een vertaling gemaakt naar de **kosten** die met de uitvoering van het beleid zijn gemoeid.

In bijlage 5 is de inhoud van deze nota schematisch weergegeven. Dit schema is uitklapbaar en kan als schematische leeswijzer naast de tekst worden gelegd.

2 Provinciale positie; ambities

2.1 De provinciale positie

De positie van de provincie Groningen binnen het grondstromenverkeer heeft twee kanten:

- de provincie als vormgever van het grondstromenbeleid
- de provincie als betrokkene bij de feitelijke grondstromen.

Hierdoor liggen er veel relaties tussen de provinciale organisatie en het grondstromenverkeer. Bezien vanuit het grondstromenbeleid zijn deze relaties schematisch als volgt weer te geven.

Figuur 2.1 - Provinciale organisatie en grondstromen

taakniveau	provinciale organisatie	relaties grondstromen
motivatie → visie	rol	omgevingsbeleid
doel → plan	beleid	grondstromenbeleid
middelen → programma	bestuur	partners grondstromen
uitvoering → projecten	beheer	beheer grondstromen
effect → evaluatie	uitwerking	monitoring

Per relatie heeft de provincie Groningen nu opnieuw de positie bepaald die zij de komende jaren wil innemen binnen het grondstromenbeleid. Per taakniveau is deze positie hierna kort beschreven. Hierbij wordt op enkele punten reeds een doorkijk gegeven naar het voorgestane beleid. Dit beleid (positie en ambitie) voor 2002 tot 2012 wordt in hoofdstuk 3 verder uitgewerkt.

- **Rol**

De provincie is vormgever van het provinciaal omgevingsbeleid, zoals dat is vastgelegd in het provinciaal omgevingsplan (POP, december 2000). Het geformuleerde grondstromenbeleid is een nadere uitwerking hiervan.

- **Beleid**

Het grondstromenbeleid hangt nauw samen met beleidsvelden als ruimtelijke inrichting, milieu, bodem- en waterbeheer en ontgrondingen. Gezamenlijk geven deze beleidsvelden richting aan het grondstromenverkeer. Het grondstromenbeleid is dan ook aanvullend beleid; het sluit zo goed mogelijk aan bij de andere genoemde beleidsvelden. Aan raakvlakken met andere beleidsvelden wordt in deze nota dan ook aandacht besteed.

Het grondstromenbeleid heeft vooral een sterke wisselwerking met het provinciaal ontgrondingenbeleid. In hoofdstuk 1 is de nota 'Zand in Balans' al genoemd, waarin het ontgrondingenbeleid is geactualiseerd. Deze actualisering zal in het grondstromenbeleid op verdere onderdelen worden aangevuld.

- **Bestuur**

Als eerstverantwoordelijke voor het grondstromenbeleid, wil de provincie bij de realisering van het beleid een voorbeeldfunctie vervullen. Andere overheden en partijen hebben via interviews en een workshop hun inbreng kunnen leveren in de beleidsagenda voor de komende jaren.

De provincie Groningen ziet deze agenda als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Als samenwerkende partners maken zij de afspraken die nodig zijn om deze agenda tot uitvoering te brengen. In principe is de provincie hierbij de trekker; bij deeltrajecten kunnen eventueel andere partners als trekker worden aangesteld.

- **Beheer**

Op beheerniveau komen de partners elkaar tegen bij de voorbereiding en uitvoering van concrete projecten. Elke partner is daarbij mede verantwoordelijk voor concrete invulling van de bestuurlijke afspraken.

De provincie is bevoegd gezag in het kader van de Ontgrondingenwet. Als vormgever van het grondstromenbeleid, heeft de provincie Groningen ook hier een voorbeeldfunctie en een beherende taak. Dit betekent dat de provincie ook op beheerniveau voorop wil lopen met de uitvoering van het eigen beleid.

- **Uitwerking**

Als eindverantwoordelijke voor het provinciaal grondstromenbeleid bewaakt de provincie Groningen de voortgang en resultaten van dit beleid. Dit betekent ook het verzamelen, beheren, bewerken en zo nodig beschikbaar stellen van gegevens omtrent de grondstromen.

2.2 Ambities

Per taakniveau is nu de positie van de provincie Groningen duidelijk. Hierna is op hoofdlijnen beschreven, welke ambities de provincie per taakniveau heeft. Omdat de provinciale betrokkenheid met grondstromen op alle taakniveaus ligt, is de ambitie per taakniveau vastgelegd.

- **Taakniveau: Rol**

Op dit taakniveau is de provincie de vormgever van het provinciaal omgevingsbeleid. De bijbehorende ambitie is ontleend aan de hoofddoelstelling van het Provinciaal Omgevingsplan (POP). Het ontgrondingsbeleid uit de provinciale nota “Zand in Balans” is hierin opgenomen.

Beleidsonderwerp: Duurzame ontwikkeling.

Ambitie: Deze is gelijk aan de hoofddoelstelling van het Provinciaal Omgevingsplan (POP), zoals die hierna is weergegeven. Duurzame ontwikkeling: voldoende werkgelegenheid in een voor mens en natuur leefbaar Groningen met behoud en versterking van de kwaliteiten van de fysieke omgeving, waarbij toekomstige generaties voldoende mogelijkheden houden om zich te ontplooiën.

Aan de ene kant brengt deze ambitie aanpassingen van de omgeving en aanleg van voorzieningen met zich mee. Aan de andere kant vraagt deze ambitie om een hoge kwaliteit van natuur, landschap, milieu en water en een zuinig gebruik van voorraden als ruimte, water, grondstoffen en energie.

Voor het grondstromenverkeer zijn verder de volgende beleidspunten uit het POP* direct of zijdelings van belang:

1. Ernstige verontreiniging van de landbodem ontstaan voor 1987 wordt functiegericht en kosteneffectief gesaneerd.
2. Voor overige ernstige verontreinigingsgevallen wordt het wettelijk zorgplichtprincipe gehanteerd, namelijk het ongedaan maken en opruimen van de verontreiniging.
3. Uiterlijk in 2004 hebben provincie en gemeenten de actuele bodemkwaliteit vastgelegd in bodemkwaliteitskaarten.
4. Een structurele oplossing voor verwerking en berging van bagger ligt deels in hergebruik van specie.
5. Daarnaast blijft het nodig om voornamelijk voor klasse 3 en 4 slib tijdelijke en permanente depots in te richten. Bestaande baggerdepots blijven gehandhaafd.
6. Onderhoudsbaggerdepots klasse 1 en 2 wordt bij voorkeur uit geborgen op aangrenzende percelen, mits is aangetoond dat er geen risico bestaat voor de volksgezondheid en de uitoefening van de landbouw.
7. Uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe bergingslocaties is niet toegestaan in gebieden met de functie ‘Landbouw in gaaf landschap’, ‘Landbouw in gebied met belangrijke natuurwaarden’, ‘Natuur en bos’ en in de milieubeschermingsgebieden.
8. Nieuwe locaties sluiten bij voorkeur aan bij bestaande locaties.

9. Winning op verstandige wijze van delfstoffen blijft mogelijk, mits onvermijdbare gevolgen voldoende kunnen worden gecompenseerd.
10. De hoeveelheden te winnen bouwgrondstoffen kunnen worden beperkt door een zuinig beheer. Grondstoffen moeten door hergebruik zo lang mogelijk in de gebruiksketen worden gehouden.
11. Hergebruik van bouwgrondstoffen en gebruik van grondstoffen die vrijkomen bij de aanleg van werken, wordt gestimuleerd.
12. Bagger en gebruikte grond zullen worden ingezet als grondstof. Hiervoor zullen stort-, toepassings- en reinigingsmogelijkheden in beeld worden gebracht.
13. Het beleid is gericht op concentratie van winningen in regionale zand- en kleiwinplaatsen. Projectgebonden winningen worden alleen toegelaten, wanneer blijkt dat niet op een andere wijze in de behoefte aan bouwgrondstoffen kan worden voorzien.
14. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen de toekomstige winning van winbare voorraden beton- en metselzand niet onmogelijk maken.

- **Taakniveau: Beleid**

De provincie geeft op dit taakniveau invulling aan van het provinciaal grondstromenbeleid. De ambitie is afgeleid uit het POP en betreft een duurzaam gebruik van grondstoffen.

Beleidsonderwerp: Duurzaam grondstoffengebruik.

Ambitie: In aansluiting op het omgevingsbeleid wil de provincie Groningen komen tot een duurzaam grondstoffengebruik. Hiermee wordt voorzien in de benodigde grondstoffen, zonder dat er sprake is van verspilling en uitputting van voorraden. Dit gaat samen met behoud en versterking van de fysieke kwaliteiten van de omgeving. De provincie werkt dit in dit rapport uit in een aantal algemeen geldende beleidslijnen en daarnaast in enkele meetbare doelstellingen, die vooralsnog alleen gelden voor de eigen organisatie.

De ambitie vloeit voort en vormt een nadere uitwerking van de ontgrondingnota “Zand in Balans”. Aansluiting wordt gezocht bij aangrenzend beleid, voor zover dit een duurzaam grondstoffengebruik ondersteunt. *De algemeen geldende beleidslijnen vormen een gesprekskader met maatschappelijke actoren. De provincie Groningen wil voor de eigen organisatie vanaf aanvang werken met concrete beleidsdoelstellingen.*

Gegeven de complexiteit van het onderwerp, het grote aantal betrokken partijen en de gewenste omschakeling naar een duurzaam grondstoffengebruik, is voor het grondstromenbeleid uitgegaan van een looptijd van tien jaar. In die periode is een drietal evaluatiemomenten opgenomen die aanleiding kunnen zijn om het beleid tussentijds bij te sturen.

Eveneens vanwege de complexiteit en de lange looptijd van dit beleidsproces, is binnen de provinciale organisatie aansturing en bewaking nodig op strategisch niveau. De ambtelijke verantwoordelijkheid voor de realisering van het grondstromenbeleid ligt daarom op directieniveau.

* POP nummers 38 en 39

- **Taakniveau: Bestuur**

Op dit taakniveau is de provincie trekker van:

- de implementatie van het grondstromenbeleid in de eigen organisatie
- het afstemmingsproces tussen betrokken maatschappelijke actoren.

De ambitie is gericht op de grootste valkuil in een dergelijk proces, namelijk het voorkomen van een verbrokkelde uitvoering van het grondstromenbeleid.

Beleidsonderwerp: Gezamenlijke beleidsagenda.

Ambitie: De provincie Groningen wil komen tot een samenhangend provinciaal grondstromenbeleid op hoofdlijnen. Daarom wordt het beleidsproces nader ingevuld via verandermanagement, of zoals het genoemd wordt in het Nationaal Milieubeleidsplan 4, transitie management. Deze vorm van management is geschikt voor het oplossen van complexe maatschappelijke problemen. Hierbij komen overheid en maatschappelijke actoren via een interactieve aanpak tot een gezamenlijke beleidsagenda. Parallel hieraan draagt de provincie er zorg voor, dat de eigen organisatie de eerste is waarin het grondstromenbeleid wordt geïmplementeerd.

Praktisch vertaald houdt dit het volgende in. Het grondstromenbeleid en de achterliggende visie worden intensief door de provincie Groningen uitgedragen. Het duurzaam grondstoffengebruik wordt vertaald in een aantal bindende afspraken enerzijds tussen verschillende afdelingen binnen de provincie en anderzijds tussen de betrokken externe partijen. Deze afspraken, zowel intern als extern, worden vastgelegd op bestuurlijk niveau (overheden) resp. managementniveau (bedrijven) en gebundeld in een grondstromenakkoord. Dit akkoord kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van een convenant.

Met name binnen dit taakniveau komen de diverse opmerkingen, wensen en ideeën van de betrokken partijen aan de orde. *De betrokken partijen zullen hierover, in platformverband, geregeld gezamenlijk overleg hebben.* Deze overleggen zijn de voortzetting van de interviews en de workshop die zijn gehouden tijdens de voorbereiding van het grondstromenbeleid. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn draagvlak en draagkracht betreffende het grondstromenbeleid.

Binnen het proces ligt het accent dus op instrumenten als communicatie en het te sluiten akkoord. Juridische en financiële instrumenten worden daarnaast ingezet om deze benadering te ondersteunen. Hierbij wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van al bestaande instrumenten. Ook instrumenten uit aangrenzende beleidsvelden zullen een ondersteunende rol kunnen spelen; denk hierbij aan planologische instrumenten.

Uit tussentijdse evaluaties kan blijken dat de gekozen benadering onvoldoende resultaat geeft. In dat geval krijgen juridische en financiële instrumenten een zwaarder accent.

- **Taakniveau: Beheer**

Dit is het taakniveau waarop de provincie Groningen in projecten invulling geeft aan voorbeeld- en beheerfunctie voor grondstromen.

Beleidsonderwerp: Voorraadbeheer

Ambitie: De provincie Groningen wil de grondstromen in goede banen leiden door toepassing van ketenbeheer grond. Ketenbeheer houdt in, dat de hele levenscyclus van een productieproces wordt bewaakt en beheerd, om te komen tot een optimaal eindresultaat. Op operationeel niveau gaat het met name om het feitelijke beheer van het grondstromenverkeer. Dit kan worden gezien als een complex geheel van rustende en stromende voorraden grondstoffen. Op operationeel niveau wordt het ketenbeheer dan ook vertaald naar voorraadbeheer.

Concreet betekent dit voor het grondstromenbeleid, dat in projecten op een aantal beslismomenten overleg met de provincie plaatsvindt omtrent de grondstromen. Ook deze overlegmomenten worden benut om het grondstromenbeleid uit te dragen en daarnaast het beleid concreet te vertalen in projecten. Technische en financiële haalbaarheid is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Aangezien de provincie Groningen zelf nauw betrokken is bij een deel van de projecten, gelden de eigen projecten per definitie als voorbeeldprojecten. De provincie Groningen zal dan ook veel zorg besteden aan het nakomen en hanteren van de afspraken uit het grondstromenakkoord binnen de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie. Dit uit zich in een zorgvuldige omgang met partners en procedures binnen het grondstromenverkeer. *Als eerste van de partners zal de provincie Groningen de afspraken binnen de eigen organisatie invoeren en borgen. Dit gebeurt door het nemen van alle benodigde maatregelen in de sfeer van organisatie, overleg en kwaliteitsbewaking.*

- **Taakniveau: Uitwerking**

Monitoring en evaluatie zijn de provinciale taken op dit taakniveau. De ambitie betreft de onderliggende gegevensregistratie die hiervoor nodig is.

Beleidsonderwerp: Monitoring en evaluatie

Ambitie: De provincie Groningen ziet een sluitende registratie van grondstromen als een onmisbare voorwaarde voor monitoring en evaluatie van het grondstromenbeleid. Door middel van deze registratie wil de provincie minimaal zicht krijgen op 80 % van de totale omvang van het grondstromenverkeer.

Daarvoor worden bij de overlegmomenten binnen projecten, van alle grondstromen van 10.000 m³ of meer de belangrijkste gegevens opgenomen in een registratiesysteem. De gegevens in dit systeem worden niet alleen gebruikt voor monitoring en evaluatie, maar ook voor de verdere uitvoering van het ketenbeheer zelf.

Het Ministerie van VROM bereidt momenteel een AmvB melden en registreren voor. Bij inwerkingtreding is deze AmvB van belang voor de gegevensregistratie omtrent grondstromen door de provincie Groningen. Momenteel wordt door de provincie Groningen een verkenning uitgevoerd naar alle registratiemethodieken waarbij voor grondstromen kan worden aangesloten. De ontwikkeling van de AmvB wordt daarom in het kader van de verkenning gevolgd. De toekomstige registratiemethodiek wordt zoveel mogelijk op de resultaten van de verkenning afgestemd.

3 Beleid 2002 – 2012

3.1 Selectie beleidsonderwerpen

In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspositie en de ambities van de provincie Groningen beschreven voor het grondstromenbeleid. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de vijf taakniveaus binnen de provinciale organisatie. Bij de formulering van de provinciale ambities in paragraaf 2.2, zijn de volgende beleidsonderwerpen naar voren gekomen.

Tabel 3.1 - beleidsonderwerpen per taakniveau

Taakniveaus	Beleids­onderwerpen	Vindplaats
Rol	Duurzame ontwikkeling	(zie POP)
Beleid	Duurzaam grondstoffengebruik	Paragraaf 3.2
Bestuur	Gezamenlijke beleidsagenda	Paragraaf 3.3
Beheer	Voorraadbeheer grond	Paragraaf 3.4
Uitwerking	Monitoring en evaluatie	Paragraaf 3.5

Het beleidsonderwerp duurzame ontwikkeling is uitgewerkt in het POP en komt daarom in het grondstromenbeleid niet nader aan de orde.

De andere vier beleidsonderwerpen worden in de volgende paragrafen 3.2 tot en met 3.5 nader uitgewerkt, aan de hand van de ambities zoals beschreven in hoofdstuk 2. In bijlage 5 is het hoofdstuk schematisch weergegeven en is zoals eerder aangegeven uitklapbaar naast de tekst te houden.

3.2 **Duurzaam grondstoffengebruik**

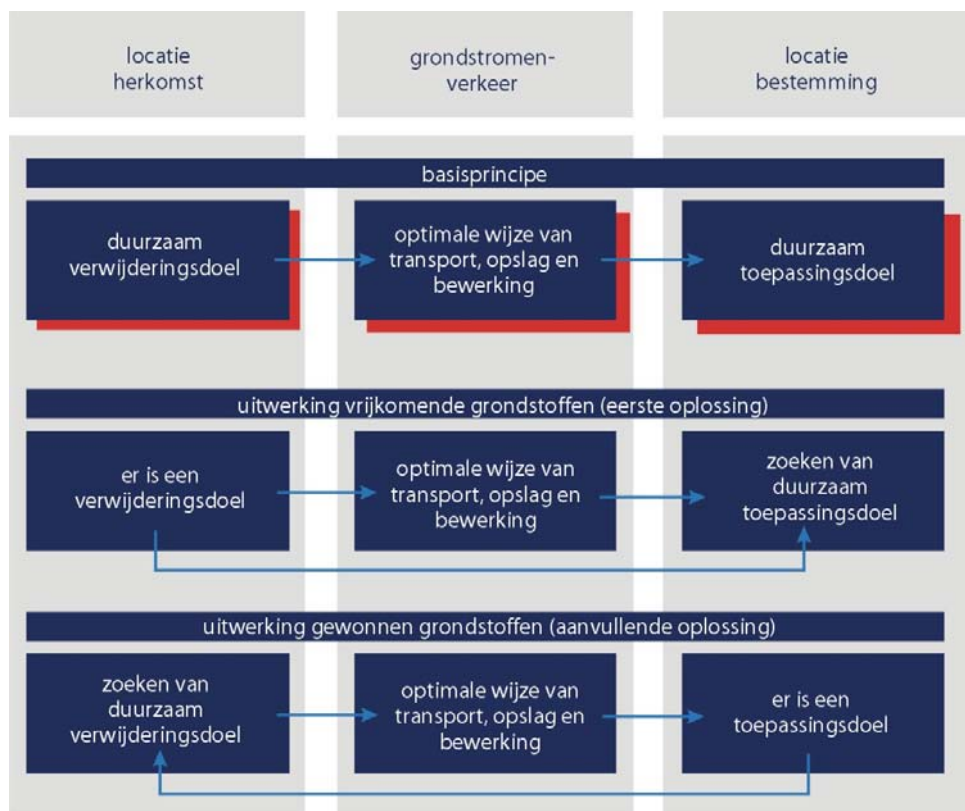
De provincie Groningen wil voor een duurzaam grondstoffengebruik uitgaan van het volgende basisprincipe:

Elke hoeveelheid grond komt vrij op een locatie waar een duurzaam belang bestaat tot verwijdering en stroomt naar een locatie waar een duurzaam belang bestaat tot toepassing. Het transport, de opslag en de bewerking die hiervoor nodig zijn worden provinciebreed geoptimaliseerd.

Dit betekent dat vrijkomende grond, waarvoor altijd een verwijderingsdoel geldt, ook een binnen het ruimtelijk beleid passend toepassingsdoel moet krijgen. Denk bijvoorbeeld aan grondstoffen die vrijkomen bij kanaalverbreding; hiervoor zal een duurzame toepassing moeten worden gezocht. *Deze vrijkomende grond heeft voorrang boven gewonnen grond. Als er aanvullend toch nog toepassing van gewonnen grond nodig blijft, moet dat samengaan met een goed onderbouwd verwijderingsdoel.* Denk bijvoorbeeld aan een zandontgraving die planologisch, functioneel en esthetisch onderdeel uitmaakt van de voorgenomen gebiedsontwikkeling ter plaatse.

Basisprincipe en uitwerking zijn schematisch weergegeven in figuur 3.1.

Figuur 3.1 – Verwijderingsdoel en toepassingsdoel

De provincie Groningen heeft dit basisprincipe voor duurzaam grondstoffengebruik uitgewerkt in de volgende zeven beleidslijnen:

- A. Een zuinig gebruik van grondstoffen
- B. Verschuiving in gebruik van gewonnen naar vrijkomende grondstoffen
- C. Een milieuhygiënisch verantwoord grondstromenverkeer
- D. Betere opslag- en bewerkingsfaciliteiten voor vrijkomende grondstoffen
- E. Het verminderen van de aantrekkelijkheid van gewonnen grondstoffen
- F. Het verminderen van primaire winningen
- G. Meer aandacht voor effecten (landschap, milieu) van winning en opslag.

Deze beleidslijnen anticiperen ook op de diverse beleidspunten uit het POP die een rol spelen bij het grondstromenverkeer. Zie voor deze beleidspunten paragraaf 2.2.

In de volgende figuur wordt de samenhang tussen de beleidslijnen A t/m G weergegeven.

Figuur 3.2 - Samenhang provinciale beleidslijnen

Elke afzonderlijke beleidslijn is hierna verder uitgewerkt. Daarbij is per beleidslijn de hoofddoelstelling geformuleerd en is bij enkele van deze beleidslijnen ook uitgewerkt in een kwantitatieve doelstelling. Deze hebben een voorlopig karakter, betreffen alleen het eerste jaar en zijn gericht op de eigen provinciale organisatie. Zodra er een goed en volledig inzicht bestaat in het grondstoffengebruik, zullen hierop afgestemde doelstellingen worden geformuleerd.

3.2.1 Beleidslijn A: een zuinig gebruik van grondstoffen

Hoofddoelstelling

Een minimaal en passend gebruik van grondstoffen. Passend gebruik betekent, dat de kwaliteit van de grondstof zo goed mogelijk aansluit bij de gevraagde kwaliteit voor de toepassing zodat er geen grondstoffen worden toegepast die veel hoogwaardiger zijn dan voor de betreffende toepassing nodig is.

Uitwerking doelstelling

In het eerste jaar van de beleidsperiode vindt *een vermindering plaats van het totale grondstoffengebruik van minimaal 10% per project én in totaliteit*. Deze doelstelling wordt na dit jaar geëvalueerd en zonedig bijgesteld.

Instrumenten

Binnen de provincie Groningen bestaat het convenant Duurzaam Bouwen, dat met name gericht is op de (steden-)bouw. De provincie Groningen heeft dit convenant mede ondertekend en ondersteunt verder de principes van het Nationaal pakket duurzame stedenbouw. Uitvoeringsorgaan is het Platform Duurzaam Bouwen. De provincie Groningen toetst de inhoud van deze instrumenten op een minimaal en passend gebruik van grondstoffen als beton- en metselzand, die onder de werking van het grondstromenbeleid vallen en doet zonedig voorstellen tot aanscherping.

Voor grondstoffen die gebruikt worden in de gww-sector, wil de provincie Groningen ook komen tot een overlegplatform dat wordt belast met opstelling en uitvoering van een grondstromenakkoord (zie par. 3.3). In dit grondstromenakkoord worden ondermeer *gezamenlijke doelstellingen vastgelegd voor een minimaal een passend gebruik van grondstoffen in de gww-sector*.

De provincie Groningen onderschrijft verder het *Nationaal dubo-pakket gww en past dit onverkort toe binnen de eigen gww-projecten*. Als er in het overlegplatform nog verdergaande afspraken worden gemaakt, zal de provincie Groningen deze via het IPO trachten op te laten nemen in het Nationaal dubo-pakket gww.

Als er voor een project bovendien een MER-plicht bestaat, dient een zuinig grondstoffengebruik ook in het MER te worden onderzocht.

Acties

- A1. Toetsing instrumenten duurzaam bouwen (bouwsector) op een minimaal en passend gebruik van grondstoffen die onder het grondstromenbeleid vallen en indien nodig het doen van voorstellen tot aanscherping.
- A2. Oprichten platform grondstromen (zie paragraaf 3.3.).
- A3. Opstelling en uitvoering grondstromenakkoord (zie paragraaf 3.3.) met daarin vastgelegd de doelstelling voor een minimaal en passend gebruik van grondstoffen.
- A4. Implementeren in de eigen organisatie en toepassen op de eigen projecten van het Nationaal dubo-pakket gww-sector.
- A5. Inzetten om eventuele verdergaande afspraken uit het eigen grondstromenakkoord te laten overnemen door het IPO in genoemd dubo-pakket.
- A6. MER-coördinator van de provincie op de hoogte brengen van beleid zodat bij MER-plichtige activiteiten duurzaam grondstoffengebruik aandacht krijgt.

3.2.2 Beleidslijn B: verschuiving in gebruik van gewonnen naar vrijkomende grondstoffen

Hoofddoelstelling

De reeds genoemde provinciale nota 'Zand in Balans' bevat onder meer het volgende beleidspunt: het stimuleren van de toepassing van secundaire grondstoffen. In beleidslijn B wordt dit punt overgenomen en op twee aspecten aangescherpt.

- Het begrip secundaire grondstoffen wordt verbreed tot vrijkomende grondstoffen; zie de definities in hoofdstuk 1.
- Het toenemende gebruik van vrijkomende grondstoffen wordt gekoppeld aan een verminderd gebruik van gewonnen grondstoffen.

Uitwerking hoofddoelstelling

In het eerste jaar van de beleidsperiode vindt een vervanging plaats binnen provinciale projecten *van de gewonnen grondstoffen door vrijkomende grondstoffen van minimaal 10% per project én in totaliteit*. Deze doelstelling wordt na dit jaar geëvalueerd en zonodig bijgesteld. De doelstelling geldt tenzij op projectniveau kan worden aangetoond dat vervanging niet mogelijk is ten gevolge van bijvoorbeeld technische voorwaarden of beschikbaarheid.

Instrumenten

Om de vervanging van gewonnen grondstoffen door vrijkomende grondstoffen te laten plaatsvinden is het van belang het *zicht op kansrijke toepassingsmogelijkheden beter in kaart brengen*. Bij dit onderzoek, ter verbetering van het inzicht, wordt ook de vraag betrokken of en in welke mate vrijkomende grondstoffen naar verwachting gewonnen grondstoffen zullen gaan vervangen. Het bestaande overzicht van bronnen en toepassingsmogelijkheden is opgenomen in bijlage 4. Daarbij geldt dat het bepalen van evt. toepassingsmogelijkheden in oude zandwinputten, ter verbetering van de ecologische waarden door de provincie zelfstandig kan worden opgepakt. Voor de overige toepassingen wordt samenwerking gezocht met andere organisaties.

Daarnaast wil de provincie via een *aantal overlegmomenten in gww-projecten* in vroegtijdig stadium zicht krijgen op kansen van vrijkomende grondstoffen zoveel mogelijk te (laten) toepassen. Bij beslismomenten binnen projecten overlegt de initiatiefnemer met de provincie Groningen omtrent een duurzaam grondstoffengebruik. Per overleg worden te registreren gegevens verzameld en concrete afspraken gemaakt. Als er sprake is van een MER-plichtig project, wordt ook het MER in het betreffende overleg betrokken.

Per project wordt in principe uitgegaan van vijf overlegmomenten, namelijk voorafgaande aan:

- het ontwerptraject
- het betreffende bestemmingsplan
- de bouw-, aanleg- en/of ontgrondingsvergunningen
- de besteks- en aanbestedingsfase
- de feitelijke realisering.

Hiermee wordt *een zgn. aantoningsplicht* ingevoerd: slechts indien wordt aangetoond dat om technische redenen danwel projectorganisatorische redenen de inzet van vrijkomende materialen niet mogelijk blijkt, zullen gewonnen grondstoffen worden gebruikt. De overlegmomenten gelden zowel voor interne provinciale projecten als voor externe projecten.

Er wordt een “*grondstoffenstimuleringsfonds*” ingesteld voor het (gedeeltelijk) dekken van meerkosten bij het toepassen van vrijkomende grondstromen in plaats van gewonnen grondstromen. Voorwaarde daarbij is dat het project de vijf eerder genoemde projectoverlegmomenten heeft doorlopen.

Ten behoeve van voeding van de fondsen gebruik te maken van de heffing op gewonnen grondstoffenwinningen (zie ook paragraaf 3.2.6.)

Acties

- B1. Completeren van bestaand inzicht in de toepassingsmogelijkheden voor vrijkomende grondstromen en de bronnen. Uitvoering i.s.m. andere organisaties waar grondstromen vrijkomen dan wel toegepast kunnen worden.
- B2. Invoeren van aantoningsplicht via het instellen van 5 verplichte overlegmomenten (ontwerp, bestemmingsplannen, vergunningen, aanbesteding, realisering) in gww-projecten via overlegplatform (zie par. 3.3)
- B3. Instellen van een grondstoffen-stimuleringsfonds.

3.2.3 Beleidslijn C: een milieuhygiënisch verantwoord grondstromenverkeer

Hoofddoelstelling

Voorkomen van verontreiniging van gebieden via het verplaatsen van grondstromen. Dit geldt zowel voor chemische als biologische verontreinigingen.

Instrumenten

Invulling van deze beleidslijn vindt al plaats *via het beleid van actief bodembeheer* voor zover het chemische verontreinigingen betreft. Via het in dit verband ontwikkelde zogenaamde zoneringsbeleid is verplaatsing van chemisch verontreinigde grond slechts mogelijk naar een zone met vergelijkbare dan wel slechtere kwaliteit mogelijk.

De provincie Groningen streeft ernaar dat ook de verspreiding van biologische verontreinigingen, waaronder ziektekiemen, voldoende via actief bodembeheer zullen worden bestreden; eventueel wordt de ontwikkeling van actief bodembeheer hiervoor bijgesteld.

Indien actief bodembeheer hiervoor geen oplossing kan bieden, zal de provincie Groningen maatregelen nemen gericht op het opnemen van *protocolen* bij het uitvoeren van werken dan wel het voorschrijven van *onderzoeken* op biologische verontreinigingen bij het gebruik van elders afkomstige grondstromen.

De terughoudendheid in het gebruik van vrijkomende grondstoffen wordt veelal veroorzaakt door onzekerheid in de kwaliteit van het materiaal. Door middel van een *certificeringssysteem* kan dit worden weggenomen. Onderzoek naar de kansen en mogelijkheden hiervan lijkt gewenst.

Acties

- C1. De provincie gaat in samenwerking met gemeenten na wat de mogelijkheid/wenselijkheid is om onderzoek naar biologische verontreinigingen toe te voegen aan actief bodembeheer.
- C2. Indien actief bodembeheer geen optie blijkt protocolen ontwikkelen en opnemen voor het uitvoeren van werken danwel het uitvoeren van onderzoek naar biologische verontreiniging voorschrijven.
- C3. Onderzoek naar kansen en mogelijkheden van een certificeringssysteem voor vrijkomende grondstoffen.

3.2.4 Beleidslijn D: betere opslag- en bewerkingsfaciliteiten voor vrijkomende grondstoffen

Hoofddoelstelling

Realiseren van voldoende en tijdige opslag- en bewerkingsfaciliteiten voor vrijkomende grondstoffen.

De provincie Groningen wil *faciliteiten voor opslag* en daaraan gekoppelde bewerking van vrijkomende grondstoffen zoveel mogelijk betrekken bij de feitelijke toepassingslocatie van deze materialen. Er ligt dus een nauwe samenhang met beleidslijn B. In de onder B genoemde overlegmomenten staan daarom ook de benodigde opslagfaciliteiten op de agenda.

Instrumenten

Uitgaande van alleen kostenoverwegingen, *liggen de opslagmogelijkheden bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de locatie van herkomst of bij de toepassingslocatie*. De provincie wil hierbij een coördinerende rol spelen en betreft de opslagfaciliteiten in het onderzoek genoemd bij B. *Onderzoek* en coördinatie vergen de volgende stappen:

- Inventarisatie bij de betreffende organisaties, van reeds in gebruik zijnde opslaglocaties
- Koppeling van deze gegevens met bij B genoemde toepassingslocaties voor vrijkomende grondstoffen
- Selectie van de uiteindelijke opslaglocaties, waarbij eventuele ‘witte vlekken’ worden opgevuld
- Het benoemen en planologisch regelen van deze opslagvoorzieningen.

Acties

- D1. Op de agenda van de (project)overlegmomenten (beleidslijn B, paragraaf 3.2.3) zetten: de benodigde opslagfaciliteiten, gekoppeld aan grootschalige toepassingslocaties in relatie tot het onderzoek naar opslagmogelijkheden dat plaatsvindt.
- D2. Onderzoek naar opslagfaciliteiten laten aansluiten op het eind 2001 opgestarte onderzoek in het kader van het 10-jaren scenario waterbodems van het Waterschap Hunze en Aa's naar opslagmogelijkheden voor baggerspecie.
- D3. Het vastleggen en planologisch regelen van de geselecteerde locaties.

3.2.5 Beleidslijn E: een planologisch verantwoorde winning van grondstoffen

Hoofddoelstelling

Op reële planologische gronden de mogelijkheid van *winning van grondstoffen beperken*.

De provincie Groningen zal daarnaast kritisch aandacht schenken aan projectgebonden ontgroningen. Deze kunnen namelijk het karakter krijgen van een verkapte primaire winning, waarbij transportkosten vrijwel wegvallen. *Projectgebonden ontgroningen zullen zoveel mogelijk worden beperkt*. Deze beleidslijn vormt een aanvulling op het zuinig omgaan met grondstoffen (A) en een toenemend gebruik van vrijkomende grondstoffen (B). Een en ander leidt tot een verminderd gebruik van gewonnen grondstoffen.

Instrumenten

Bij de procedure voor de ontgrondingsvergunning c.q. bestemmingsplan zal de vraag worden betrokken, of de ontgroning noodzakelijk is voor een functioneel en esthetisch ontwerp van het project. Kortom: is er een goed onderbouwd verwijderingsdoel? (Zie hiervoor ook de schematische uitwerking in figuur 3.1.) Projectgebonden ontgrondingen waarbij dit niet het geval is, worden in principe niet vergund. Redelijke alternatieven zijn in dit verband: vrijkomende grondstoffen, resp. gewonnen grondstoffen uit bestaande zandwinlocaties.

Deze beleidslijn gaat iets verder dan het gestelde in de Nota “Zand in Balans” waarbij een projectgebonden ontgroning mogelijk wordt gehouden mits een goede planologische afweging heeft plaatsgevonden.

Acties

E1. Via bestemmingsplanlijn c.q. vergunningenlijn voorkomen van projectgebonden ontgrondingen indien er geen noodzaak is voor een functioneel en esthetisch ontwerp van het project.

3.2.6 Beleidslijn F: het verminderen van primaire winningen

Hoofddoelstelling

De provincie Groningen wil primaire winningen actief verminderen. Het zuinig omgaan met grondstoffen (A) en een toenemend gebruik van vrijkomende grondstoffen (B) leiden tot een verminderd gebruik van gewonnen grondstoffen en dus op termijn tot een vermindering van primaire winningen (zandwinkels). Beleidslijn F vult dit aan, door voor de toekomst de vanzelfsprekendheid van deze primaire winningen te nuanceren. Hiermee wordt tevens de beleidslijn uit de nota “Zand in Balans” waarin wordt gepleit voor een zuinig gebruik van gewonnen grondstoffen ondersteund.

Uitwerking doelstelling

In het eerste jaar van de beleidsperiode vindt *een vermindering plaats van de gewonnen grondstoffen van 10%*. Deze doelstelling wordt na dit jaar geëvalueerd en zondig bijgesteld.

Instrumenten

Nieuwe winningen zullen worden geplaatst achter andere oplossingen voor benodigde grondstoffen, zoals:

- gericht ontgraven / baggeren, opslaan en bewerken van vrijkomende grondstoffen voor hergebruik
- ontgraven van grondstoffen uit functionele, projectgebonden ontgrondingen als genoemd bij E.

Op deze wijze wordt bevorderd, dat *benodigde grondstoffen zoveel mogelijk vrijkomen via ontgravingen, baggerwerk of functionele ontgrondingen*. Verwacht mag worden dat daarmee het beschikbaar komen van grondstoffen geïntegreerd wordt in en ondergeschikt wordt aan de inrichting van de omgeving. *Voor zover zelfstandige primaire winningen nodig blijven, wordt dit bij voorkeur gerealiseerd op de reeds bestaande winlocaties*. Deze beleidslijn en het daarbij behorende vergunningstelsel zullen zowel hun beslag krijgen in bestemmingsplannen als in de ontgrondingsvergunningen (wintempobepalingen). Door wintempobepalingen kan de winning van gewonnen grondstoffen volgend worden afgestemd op de afnemende vraag als gevolg van zuiniger gebruik (A) en vervangende vrijkomende grondstoffen(B).

De in het vooruitzicht gestelde landelijke heffing op de winning van gewonnen grondstoffen zal deze beleidslijn ondersteunen, evenals het verhogen van de bestaande provinciale bestemmingsheffing zoals genoemd in de nota "Zand in Balans". Deze bestemmingsheffing kan worden gebruikt ten behoeve van de in paragraaf 3.2.2 genoemde fondsen.

Acties

- F1. Op bestuurlijk niveau vaststellen dat primaire winningen bij voorkeur plaatsvinden op de reeds bestaande winlocaties, o.a. door prioriteit te geven aan gerichte ontgraving van vrijkomende grondstoffen en functionele projectgebonden ontgravingen.
- F2. Via bestemmingsplannen en ontgrondingvergunningen wordt met behulp van wintempobepalingen de winning van gewonnen grondstoffen volgend afgestemd op de afnemende vraag als gevolg van zuiniger gebruik (A) en vervangende vrijkomende grondstoffen (B).
- F3. Toepassen van de landelijke heffing op de winning van grondstoffen zodra deze is afgekondigd door het Rijk en het verhogen van de bestaande provinciale bestemmingsheffing eventueel ten behoeve van de in paragraaf 3.2.2 genoemde fondsen.
- F4. Overleg voeren met omliggende provincies om de beleidslijn breder te laten functioneren dan alleen voor het grondgebied van de provincie Groningen. Dit kan worden ingebracht in het regelmatige overleg tussen de beleidsmedewerkers op het terrein van ontgravingen in de betrokken provincies.

3.2.7 Beleidslijn G: meer aandacht voor effecten (landschap, milieu) van winning en opslag

Hoofddoelstelling

Beperken van de negatieve neveneffecten van winning, opslag, bewerking en het hiermee samenhangende transport van grondstoffen, voorafgaande aan toepassing binnen een bouwproject.

Instrumenten

Ten aanzien van opslag van vrijkomende grondstoffen onderscheidt de provincie Groningen twee situaties.

- Opslag en/of bewerking van vrijkomende grondstoffen met het oog op een specifieke toepassing binnen een bepaald gebied; zie ook beleidslijn D in paragraaf 3.2.4. In dit geval gaat het om een functionele en tijdelijke opslag (toepassingsdoel), bijvoorbeeld klei voor steenbakkerijen of dijkverzwaringen. *De keuze van een passende, functionele locatie weegt zwaarder dan de eventuele neveneffecten vanwege het tijdelijke karakter.*
- Opslag en/of bewerking van vrijkomende grondstoffen, zonder dat er een reëel uitzicht is op specifieke toepassing binnen een bepaald gebied. Met de aan te leggen faciliteiten wordt opslag en/of bewerking beoogd voor *onbepaalde tijd*. *In deze situatie wegen de te verwachten neveneffecten zwaarder vanwege het meer permanente karakter van de voorziening.* De locatiekeuze wordt in belangrijke mate afhankelijk gesteld van de effecten. Deze optie geldt uitsluitend voor uitzonderingssituaties. Voorop staat het koppelen van vrijkomende materialen aan een toepassingsdoel.

Implementatie zal plaatsvinden via vergunningen in het kader van de Wm dan wel de via de lijn van het bestemmingsplan.

Acties

- G1. Afspraken vastleggen met gemeenten/provinciale betrokkenen omtrent zwaardere planologische weging van neveneffecten bij opslaglocaties voor vrijkomende grondstoffen zonder toepassingsdoel, resp. lichtere weging als er wel een toepassingsdoel is.

3.3 Gezamenlijke beleidsagenda

Doelstelling

In de voorgaande paragraaf zijn de inhoudelijke beleidslijnen beschreven. Voor de uitwerking en invoering van het beleid is het van cruciaal belang een goede organisatie te hebben.

Instrumenten

De provincie Groningen wil dit bereiken via verandermanagement, in het NMP 4 aangeduid als transitie management. Daarbij is de concrete invulling als volgt:

Oprichten platform

Er wordt een platform samengesteld van de bij het grondstromenverkeer betrokken partijen. Hierbij worden twee niveaus onderscheiden namelijk

- het interne niveau: de relatie tussen de verschillende betrokken afdelingen met hun verschillende belangen en zienswijzen en
- het externe niveau: de relatie met andere overheidsorganisaties die als opdrachtgever optreden van projecten waarbij veelal sprake is van omgang met grondstromen.

Dit betekent dat er twee platforms komen. Voor het interne platform wordt gedacht aan de volgende bureaus c.q. diensten van de Provincie:

- afval en bodemsanering
- bodem en natuur
- landinrichting en water
- beton- en waterbouw
- wegen en verkeerstechniek
- beheer wegen en kanalen

Voor het externe platform wordt gedacht aan de volgende partijen:

- Provincie Groningen
- De waterschappen, beheersgebied Groningen
- De gemeentelijke samenwerkingsverbanden
- Gemeente Groningen
- Rijkswaterstaat
- Staatsbosbeheer
- Nederlandse Spoorwegen
- Dienst Landelijk Gebied
- Stichting het Groninger Landschap.

Ook andere partijen die via het platform willen bijdragen aan de realisering van het beleid zijn in principe welkom. Gedacht wordt aan een jaarlijks overleg met ontgronders en aannemers. De provincie Groningen fungeert als trekker van het platform, dit betekent dat de voorzitter van het interne platform tevens voorzitter is van het externe platform. Voor gezamenlijke projecten binnen dit externe platform worden in overleg trekkers aangesteld uit de deelnemende partijen.

Voor het interne platform geldt dat deze van start kan gaan als continuering van de projectgroep ketenbeheer grond. Het externe platform zal geformeerd dienen te worden op initiatief van de voorzitter van het interne platform.

Organisatie

Het duurzaam grondstoffengebruik wordt vertaald in een aantal bindende afspraken. Deze afspraken worden op bestuurlijk niveau (overheden) resp. managementniveau (bedrijven) vastgelegd en geplaatst in een raamwerk van een opgesteld beleidsakkoord. Dit akkoord kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van een convenant dat de naam 'grondslagen' zou kunnen dragen.

Voor het platform (intern/extern) is uitgegaan van de volgende organisatorische structuur. Het convenant wordt als juridisch kader tussen de betrokken partijen op bestuurlijk niveau gesloten. Vervolgens is in het platform elke partij vertegenwoordigd op (hoger) beleids- en uitvoeringsniveau.

Vanwege het belang van de materie en het afdelingsoverstijgende karakter van de omgang met grondstromen dient de verantwoordelijkheid van het interne platform op directieniveau te worden ingebed. Daarnaast dient het interne platform verantwoording af te leggen aan een interne stuurgroep. Hiervoor geldt dat dit binnen het provinciaal apparaat een voortzetting is van de stuurgroep "integraal ketenbeheer". Voor het externe platform geldt dat verantwoording verschuldigd is aan een externe stuurgroep. Gezien de overlap van de werkvelden, ligt het voor de hand de bestuurlijke organisatie van het onderhavige project grondstromen en het project '10-jaren scenario waterbodems' te laten samenvloeien in een stuurgroep.

Werkwijze platform

De intentie is, dat vanaf de eerste bijeenkomst van de partijen van zowel het interne- als het externe platform zoveel mogelijk wordt gewerkt conform het gedefinieerde grondstromenbeleid:

- Voor het interne platform geldt dat een aantal doelstellingen reeds gekwantificeerd is en dat een jaarlijkse evaluatie plaatsvindt. Afhankelijk van de evaluatie vindt bijstelling van de doelstellingen plaats.
- Voor het externe platform geldt dat in een drietal fasen de verdere concrete uitwerking van het beleid plaats vindt en worden de benodigde afspraken gemaakt. De bevindingen van het interne platform worden hierbij betrokken.

Elke fase wordt afgesloten met een evaluatie; de resultaten hiervan geven mede richting aan het beleid in de vervolgfase(n). De evaluatie die door het platform wordt opgesteld wordt aan de stuurgroep voorgelegd.

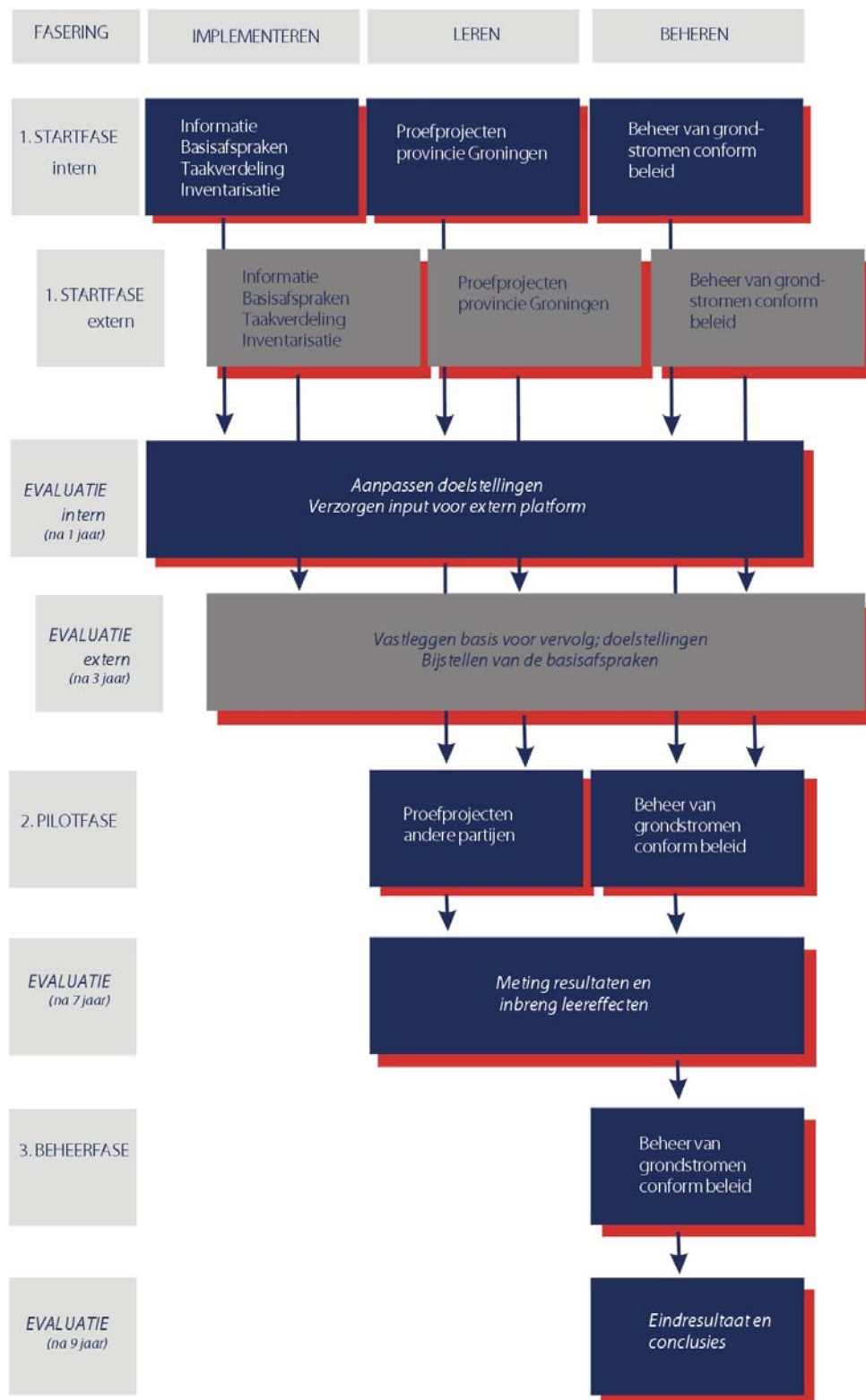
In figuur 3.3 zijn de drie fasen voor zowel het interne als het externe platform aangegeven. Er wordt vanuit gegaan dat het interne platform dan circa 1 jaar ervaring heeft opgedaan en dat deze ervaring wordt ingebracht in het externe platform.

Aan het slot van de eerste fase beschikken de partijen over voldoende inzicht in het grondstromenverkeer, zodat hier sprake zal zijn van een 'formele nulsituatie' zijnde de basis voor de resterende beleidsperiode. Op basis van deze nulsituatie worden kwantitatieve doelstellingen geformuleerd voor de resterende beleidsperiode betreffende:

- de totale ontwikkeling van het grondstoffengebruik
- de verhouding tussen vrijkomende en gewonnen grondstoffen
- verdere inperking van de gewonnen grondstoffen

Aan het slot van de tweede en de derde fase worden deze doelstellingen geëvalueerd met gebruikmaking van de gegevens uit het registratiesysteem. De evaluatie aan het slot van de tweede fase kan aanleiding zijn om het beleid bij te stellen. De evaluatie aan het slot van de derde fase geeft de eindresultaten van het gevoerde beleid over een periode van tien jaar.

Figuur 3.3 –Fasering van het beleidsproces voor het externe platform

Beleidsagenda/afspraken platform

Hierna zijn de belangrijkste onderwerpen vermeld waarover basisafspraken tussen de betrokken partijen (zowel intern als extern) gemaakt zullen moeten worden. De afspraken zijn bindend voor de platformleden en vormen samen een interactieve, voortschrijdende beleidsagenda voor grondstromen. De afspraken worden geplaatst in het raamwerk van het beleidsconvenant 'Grondslagen'. Hierna zijn de belangrijkste onderwerpen vermeld waarover basisafspraken tussen de betrokkenen moeten worden gemaakt:

- Uitdragen (zendingswerk) van de provinciale beleidslijnen A t/m G; ontwikkelen van draagvlak bij betrokken partijen
- De nadere invulling van de provinciale beleidslijnen A t/m G.
- Het op te richten platform grondstromen
- Eenduidige informatieverstrekking aan andere betrokkenen
- Een uniforme wijze van opdrachtverlening aan (onder-)aannemers
- Opzetten/ontwikkelen/invullen registratiemethodiek
- De diverse aandachtspunten van partijen uit het voorbereidingstraject
- Vaststelling voorbeeldprojecten
- Trekkersfuncties toewijzen als afspraken leiden tot gezamenlijke projecten
- Nadere invulling van de gemaakte afspraken 'in eigen huis'.

Het is van belang, dat de betrokken partijen het eens worden over de wijze waarop zij met deze punten zullen omgaan.

Het platform is te beschouwen als een voortzetting van de gezamenlijke workshop waarmee het voorbereidingstraject is afgerond. Een samenvatting van aandachtspunten uit deze workshop is opgenomen in bijlage 2. De geformuleerde provinciale beleidslijnen A-G komen voor een belangrijk deel tegemoet aan de toen geuite aandachtspunten. Voor zover dat niet het geval blijkt te zijn, worden deze aandachtspunten meegenomen in het platformoverleg.

Overlegmomenten platform

Het interne platformoverleg zal, evenals momenteel voor de projectgroep ketenbeheer geldt, maandelijks bijeenkomen.

Het platformoverleg wordt gedurende de beleidsperiode van tien jaar gehouden met een aflopende frequentie. Het eerste overleg vindt plaats circa een maand na de vaststelling van het grondstromenbeleid.

In volgende tabel is een indicatief het overlegschematische opgenomen voor het externe platformoverleg. Uitgegaan is van een intensieve startfase, waarna de overlegfrequentie geleidelijk wordt teruggebracht. Aangezien een deel van de partijen ook in ander verband overleg heeft, kan de feitelijke invulling van de overlegmomenten hiervan afwijken.

Tabel 3.2 - Overlegschemata externe platform grondstromen

Fase	Overleg	Maand	Jaar
1 startfase • Implementeren • Leren • Beheren	<i>Start beleid / fase 1</i>	1	1
	Regulier overleg	3	1
	Regulier overleg	6	1
	Regulier overleg	10	1
	Regulier overleg	15	2
	Regulier overleg	21	2
	Regulier overleg	28	3
	<i>Evaluatie fase 1</i>	36	3
2 pilotfase • Leren • Beheren	<i>Start fase 2</i>	45	4
	Regulier overleg	55	5
	Regulier overleg	66	6
	<i>Evaluatie fase 2</i>	78	7
3 beheerfase • Beheren	<i>Start fase 3</i>	91	8
	Regulier overleg	105	9
	<i>Evaluatie fase 3 / beleid</i>	120	10

Communicatie van het platform

Niet alle opdrachtgevers voor projecten waarbij grondstromen zijn betrokken, zullen deel uitmaken van het op te richten platform grondstromen. Vanzelfsprekend geldt het provinciaal beleid voor alle bij grondstromen betrokken partijen, of ze nu deelnemen aan het platform of niet. Eventuele opdrachtgevers buiten het platform zullen worden geïnformeerd via de algemene communicatie van de provincie Groningen omtrent het grondstromenbeleid.

Er zal dus veel “zendingswerk” moeten worden verricht waarbij ook aandacht moet uitgaan naar het “oppoetsen” van het negatieve imago van vrijgekomen grondstoffen. Voor de opdrachtgevers gelden daarnaast de vijf vaste overlegmomenten tijdens elk project, zoals genoemd bij beleidslijn B in de vorige paragraaf.

Marktpartijen worden op twee manieren betrokken, hetzij in de projecten in het kader van de beleidsagenda, hetzij via de jaarlijkse overleggen van het platform met de aannemers en ontgronders.

Uit het voorgaande wordt duidelijk, dat de opdrachtgevers als de verantwoordelijke partijen worden gezien voor de realisering van het grondstromenbeleid binnen projecten. Het is aan hen, om de operationele consequenties van dit beleid te verwerken in de opdrachten aan uitvoerende partijen.

Acties:

- GB1. Oprichten platform intern en extern, waar in elk geval aan deelnemen:
intern: diverse afdelingen van de provinciale organisatie.
extern: provincie Groningen, waterschappen, gemeentelijke samenwerkingsverbanden, gemeente Groningen, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer.
- GB2. Toekennen van directieverantwoordelijkheid van intern platform; de voorzitter legt verantwoordelijkheid af aan directie(lid) die aanspreekbaar is op de vorderingen in het beleid.
- GB3. Continuëren/oprichten van stuurgroep intern/extern. De huidige stuurgroep ketenbeheer grond blijft bestaan en stuurt vanuit de bestuurlijke zijde het beleid uit beleidsconvenant aan via het interne overlegplatform. Voor de externe lijn geldt hetzelfde waarbij aansluiting wordt gezocht met de organisatie in het kader van 10-jaren scenario waterbodems.

- GB4. Opstellen beleidsconvenant “grondslagen”: vastleggen door de deelnemers aan het Platform van raamafspraken omtrent de inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten voor het platform, in de vorm van een beleidsconvenant.
- GB5. Vaststellen beleidsagenda: het vaststellen van onderwerpen voor de beleidsagenda en het maken van nadere afspraken per onderwerp.
- GB6. Vertalen van agenda in fasering en planning: de agenda en eventueel afspraken worden vertaald naar de drie fasen van de beleidsperiode startfase, pilotfase en beheerfase en daarbinnen naar jaar, maand en de data voor de platformbijeenkomsten.
- GB7. Beleidsevaluaties: het uitvoeren van beleidsevaluaties aan het slot van elk van de drie fasen, met gebruikmaking van de gegevens uit het registratiesysteem grondstromen. De resultaten van de evaluaties na de fasen 1 en 2 kunnen aanleiding zijn om het grondstromenbeleid bij te stellen.
- GB8. Van intern naar extern platform: inbrengen van resultaten/ervaringen uit het interne platform in het externe platform
- GB9. Zendingswerk: de provincie Groningen draagt het provinciaal beleid ook actief uit naar andere opdrachtgevers en betrokkenen bij het grondstromenverkeer zoals interprovinciale afstemming via algemene communicatie, een eventuele open bijeenkomst van het Platform en de vijf overlegmomenten in projectverband.
- GB10. Vertaling operationele consequenties van het provinciaal beleid naar de uitvoerende partijen.

3.4 Voorraadbeheer grond

Doelstelling

Met het ‘voorraadbeheer grond’ wil de provincie Groningen ook feitelijke sturing geven aan grondstromen. In principe is dit voorraadbeheer van toepassing op alle grondstromen. *Uit praktische overwegingen worden in het kader van dit beleid grondstromen echter geregistreerd vanaf 10.000 m³ en meer.* Dit betekent, dat het voorraadbeheer voor kleinere grondstromen vooral een kwalitatief karakter zal hebben; verder is het voorraadbeheer voor kleine en grote grondstromen identiek.

Instrumenten

Inzicht

Bij het voorraadbeheer worden binnen het grondstromenverkeer twee groepen processen onderscheiden:

- de bouwprojecten, met elk hun eigen bouwproces, dat loopt vanaf het allereerste ontwerp tot en met de realisering
- de grondstromen, waartoe stappen als winning, bewerking, transport, opslag, onderzoek en toepassing behoren.

Met name de knooppunten tussen projecten en grondstromen wil de provincie Groningen in het voorraadbeheer onderbrengen. Vanuit die knooppunten kunnen vervolgens de grondstromen worden gestuurd in relatie tot de diverse lopende projecten en omgekeerd. Om daadwerkelijk te kunnen sturen, heeft de provincie Groningen inzicht nodig in de betreffende projecten. Hiermee wordt ook inzicht opgebouwd in het grondstromenverkeer. Vrijwel alle grondstromen komen van, of gaan naar bouw- en gww-projecten. Uitzondering zijn de gewonnen grondstoffen.

Het voorraadbeheer zal beter gaan functioneren, naarmate het aantal beschikbare gegevens over grondstromen en -voorraden groter wordt. De meest effectieve en efficiënte gelegenheden om inzicht in projecten te verkrijgen, zijn de eerder gedefinieerde vijf overlegmomenten met opdrachtgevers tijdens projecten waarin grondstromen rondgaan. Deze overlegmomenten worden verder gebruikt, om stapsgewijs en in overleg te bepalen:

- welke grondstoffen er in het project nodig zijn
- welke voorraden daarvoor (kunnen) worden aangewend
- welke voorraden er vanuit het project vrijkomen
- welke projecten (elders) hieruit grondstoffen (kunnen) gebruiken.

Daarbij worden per overlegmoment de gegevens verfijnd en de mogelijkheden nader afgebakend. Zonodig wordt hierbij gebruik gemaakt van de op dat moment beschikbare gegevensregistratie omtrent grondstromen.

Voorbeeldfunctie

De provincie Groningen wil een voorbeeldfunctie vervullen bij het voorraadbeheer binnen de projecten waarvoor zij zelf opdrachtgever is. Vanaf aanvang worden deze projecten als voorbeeldprojecten beschouwd; ervaringen hieruit kunnen worden ingezet bij het overleg aangaande projecten van andere opdrachtgevers.

Voor de selectie van projecten wordt gedacht aan Meerstad Groningen en een kleiner project dat binnen één à twee jaar kan worden afgerond.

Daarnaast zal in fase 2 een aantal projecten van andere opdrachtgevers als voorbeeldprojecten worden aangemerkt. Bij deze projecten zal wellicht sprake zijn van intensiever contact tussen de provincie Groningen en de opdrachtgever, waarbij het beoogde voorraadbeheer grondstromen gedetailleerd zal worden ingevuld en waar nodig verder uitgewerkt. Vaststelling van proefprojecten vindt plaats in overleg tussen de provincie en opdrachtgevers.

Aansturing

De provincie Groningen stelt de tijdelijke deelfunctie van ‘grondmeester’ (m/v) in. Deze functie is bedoeld om de geschetste organisatie van intern en extern platform gestalte te geven en tijdens de startfase invulling te geven aan de taken en tegelijk de verantwoordelijke medewerkers hiermee vertrouwd te maken. Na de startfase wordt deze functie beperkt tot een begeleidende rol, waarna uiteindelijk de staande organisatie de volledige verantwoordelijkheid voor deze taken overneemt.

Naast voorraadbeheer via afzonderlijke projecten, vindt er voorraadbeheer plaats via andere wegen. Ook deze vorm van voorraadbeheer gaat samen met de eerder gedefinieerde beleidslijnen. Denk aan het onderzoek naar grootschalige inzet van vrijkomende grondstoffen, de ombuiging naar functionele ontgrondingen en het terugdringen van de winning van gewonnen grondstoffen.

Acties:

- VG1. Registratie van alle grondstromen met een omvang van 10.000 m³ of meer, via de vijf overlegmomenten in projectverband.
- VG2. Via de vijf overlegmomenten in projectverband de benodigde en vrijkomende grondstoffen uit het project koppelen met geregistreerde gegevens omtrent resp. aanbod en vraag uit andere projecten.
- VG3. Invullen door de provincie Groningen van de eigen projecten als leer- en voorbeeldprojecten; inzetten van de leerervaringen in het overleg met andere opdrachtgevers.
- VG4. De provincie Groningen stelt de tijdelijke deelfunctie van grondmeester in. Deze functionaris trekt tijdens de startfase de provinciale activiteiten betreffende grondstromen en maakt andere medewerkers er mee vertrouwd. Hij/zij is tevens voorzitter van het interne en extern platform.

3.5 Monitoring en evaluatie

Evaluatie is onder meer gericht op hoeveelheden en kwaliteit van grondstoffen. Registratie moet aansluiten bij de te evalueren onderwerpen. Binnen het voorraadbeheer worden gegevens omtrent voorraden en stromen van gewonnen en vrijkomende grondstoffen systematisch geregistreerd, met vastlegging van gegevens als hoeveelheid, plaats, tijd, kwaliteit, aard van de verontreiniging en eventueel benodigde bewerking. Zoals eerder aangegeven, ligt de ondergrens van de te registreren grondstromen bij 10.000 m³.

Door Rijkswaterstaat is een voorraadbeheersysteem voor grondstoffen aan de provincie Groningen beschikbaar gesteld. Dit systeem is opgebouwd als een GIS-applicatie. Nagegaan zal worden, of dit systeem bruikbaar is als basis voor het te ontwikkelen registratiesysteem. Indien dit niet mogelijk dan wel gewenst blijkt zal aansluiting worden gezocht bij andere bestaande registratiesystemen, het is niet de bedoeling een apart nieuw registratiesysteem op te zetten. Alleen in de situatie dat de normale registratie van gegevens binnen de startfase niet leidt tot een acceptabele hoeveelheid geregistreeerde gegevens, dan zullen aanvullend gerichte gegevensregistraties plaatsvinden.

De provincie Groningen is in eerste instantie beheerder van het onderliggende registratiesysteem. Om te komen tot een goede werking en een nuttig gebruik van het systeem, worden in startfase gegevens uit het registratiesysteem door de provincie Groningen verstrekt. Dat gebeurt via de eerder het overleg met opdrachtgevers omtrent grondstromen in lopende projecten. Op termijn wordt uitgegaan van een registratiesysteem dat vrij door betrokken partijen is te raadplegen.

De in het registratiesysteem verzamelde gegevens worden ook gebruikt, om van jaar tot jaar de balans op te maken en de resultaten zichtbaar te maken van het gevoerde grondstromenbeleid. Ook bij de drie evaluaties die in de beleidsperiode worden gehouden (zoals genoemd in par. 3.3) geeft het registratiesysteem de nodige duidelijkheid over de stand van zaken.

Acties:

- ME1. Opbouw van een digitaal registratiesysteem voor benodigde en beschikbare grondstromen en – voorraden, waarin gegevens kunnen worden opgeslagen, geëvalueerd en bewerkt betreffende onder andere hoeveelheid, plaats, tijd, kwaliteit, aard van de verontreiniging en eventueel benodigde bewerking. Zo mogelijk het voorraadbeheersysteem van RWS hiervoor geschikt maken.
- ME2. Beheer registratiesysteem grondstromen, waaronder invoer, bewerking, selectie en uitvoer van gegevens.
- ME3. Aanpassingen registratiesysteem en koppeling aan digitale balie, zodat het door iedereen te raadplegen is.
- ME4. Zodanige gegevensverzameling dat in fase 1 een volledig overzicht wordt verkregen van het grondstromenverkeer in de provincie Groningen. Eventueel aanvullende gerichte inventarisaties uitvoeren.
- ME5. Het uitvoeren van cijfermatige evaluaties aan de hand van het registratiesysteem, om inzicht te krijgen in de bereikte resultaten van het beleid grondstromen, dit ter ondersteuning van de beleidsevaluatie aan het slot van elke fase.

4 Actieplan; kosten

4.1 Actieplan

De diverse acties die voortvloeien het grondstromenbeleid, zijn verzameld uit hoofdstuk 3 steeds per paragraaf aangegeven. Onderstaand is het actieplan kort weergegeven. De acties zijn ingedeeld overeenkomstig de taakniveaus en de beleidsonderwerpen uit hoofdstuk 3:

Taakniveaus	Beleidsonderwerpen
Rol	Duurzame ontwikkeling
Beleid	Duurzaam grondstoffengebruik
Bestuur	Gezamenlijke beleidsagenda
Beheer	Voorraadbeheer grond
Uitwerking	Monitoring en evaluatie

In tabel 4.2 zijn de acties beknopt en in tijdsvolgorde weergegeven.

Tabel 4.1 – Actieplan

Actie Omschrijving	Betrokkenen	Fase
Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn A - Zuinig gebruik grondstoffen		
A1. Duurzaam bouwen Toetsing instrumenten duurzaam bouwen (bouwsector) op een minimaal en passend gebruik van grondstoffen die onder het grondstromenbeleid vallen en indien nodig het doen van voorstellen tot aanscherping.	Platform	1
A2. Oprichting platform grondstromenverkeer Oprichten platform grondstromen (zie paragraaf 3.3.).	Provincie Groningen, externe betrokkenen	1
A3. Opstelling beleidsconvenant Opstelling en uitvoering grondstromenakkoord (zie paragraaf 3.3.) met daarin vastgelegd de doelstelling voor een minimaal en passend gebruik van grondstoffen.	Platform	1
A4. Dubo gww sector Implementeren in de eigen organisatie en toepassen op de eigen projecten van het Nationaal dubo-pakket gww-sector.	Provincie Groningen	1
A5. Aanvulling dubo-pakket naar IPO Inzetten om eventuele verdergaande afspraken uit het eigen grondstromenakkoord te laten overnemen door het IPO in genoemd dubo-pakket.	Provincie Groningen	1
A6. MER en grondstoffengebruik MER-coördinator van de provincie op de hoogte brengen van beleid zodat bij MER-plichtige activiteiten duurzaam grondstoffengebruik aandacht krijgt.	Platform	1
Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn B – Verschuiving in gebruik van gewonnen naar vrijkomende grondstoffen		
B1. Onderzoek toepassingen vrijkomende grondstoffen Completeren van bestaand inzicht in de toepassingsmogelijkheden voor vrijkomende grondstromen en de bronnen. Uitvoering i.s.m. andere organisaties waar grondstromen vrijkomen dan wel toegepast kunnen worden.	Platform	1

Actie Omschrijving	Betrokkenen	Fase
B2. Instellen van projectoverleg grondstromen Invoeren van aantonningsplicht via het instellen van 5 verplichte overlegmomenten (ontwerp, bestemmingsplannen, vergunningen, aanbesteding, realisering) in gww-projecten via overlegplatform (zie par. 3.3)	Provincie Groningen, platform, alle betrokkenen, opdrachtgevers	1
B3. Instellen van grondstoffen-stimuleringsfonds Instellen van een grondstoffen-stimuleringsfonds.	Provincie Groningen	1
<i>Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn C – Een milieuhygiënisch verantwoord grondstromenverkeer.</i>		
C1. Onderzoek verspreiding biologische verontreiniging De provincie gaat in samenwerking met gemeenten na wat de mogelijkheid/ wenselijkheid is om onderzoek naar biologische verontreinigingen toe te voegen aan actief bodembeheer.	Provincie Groningen, gemeenten, NLTO	1
C2. Onderzoek verspreiding biologische verontreiniging Indien actief bodembeheer geen optie blijkt protocollen ontwikkelen en opnemen voor het uitvoeren van werken dan wel het uitvoeren van onderzoek naar biologische verontreiniging voorschrijven.	Provincie Groningen, gemeenten, NLTO	1
C3. Certificeringssysteem Onderzoek naar kansen en mogelijkheden van een certificeringssysteem voor vrijkomende grondstoffen.	Platform	1
<i>Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn D – Betere opslag- en bewerkingsfaciliteiten voor vrijkomende grondstoffen</i>		
D1. Instellen van projectoverleg grondstromen Op de agenda van de (project)overlegmomenten (beleidslijn B, paragraaf 3.2.3) zetten: de benodigde opslagfaciliteiten, gekoppeld aan grootschalige toepassingslocaties in relatie tot het onderzoek naar opslagmogelijkheden dat plaatsvindt.	Provincie Groningen, alle betrokkenen, opdrachtgevers	1
D2. Onderzoek opslag- en toepassingslocaties Onderzoek naar opslagfaciliteiten laten aansluiten op het eind 2001 opgestarte onderzoek in het kader van het 10-jaren scenario waterbodems van het Waterschap Hunze en Aa's naar opslagmogelijkheden voor baggerspecie.	Provincie Groningen, alle betrokkenen, opdrachtgevers	1
D3. Realisering van opslaglocaties Het vastleggen en planologisch regelen van de geselecteerde locaties.	Provincie Groningen, gemeenten	1/2
<i>Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn E – Een planologisch verantwoorde winning van grondstoffen</i>		
E1. Vergunning projectgebonden ontgroningen Via bestemmingsplanlijn voorkomen van projectgebonden ontgroningen indien er geen noodzaak is voor een functioneel en esthetisch ontwerp van het project	Provincie Groningen, gemeenten	1
<i>Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn F – Het verminderen van primaire winningen</i>		
F1. Beperking tot bestaande zandwinlocaties Op bestuurlijk niveau vaststellen dat primaire winningen bij voorkeur plaatsvinden op de reeds bestaande winlocaties, o.a. door prioriteit te geven aan gerichte ontgraving van vrijkomende grondstoffen en functionele projectgebonden ontgroningen.	Provincie Groningen, zandwinbedrijven	1/2/3
F2. Afstemming primaire winning op afnemende vraag Via bestemmingsplannen en ontgrondingvergunningen wordt met behulp van wintempobepalingen de winning van gewonnen grondstoffen volgend afgestemd op de afnemende vraag als gevolg van zuiniger gebruik (A) en vervangende vrijkomende grondstoffen (B).	Provincie Groningen, zandwinbedrijven, gemeenten	2/3

Actie Omschrijving	Betrokkenen	Fase
--------------------	-------------	------

F3. Heffing op winning primaire grondstoffen Toepassen van de landelijke heffing op de winning van grondstoffen zodra deze is afgekondigd door het Rijk en het verhogen van de bestaande provinciale bestemmingsheffing eventueel ten behoeve van de genoemde fondsen.	Provincie Groningen	2/3
F4. Overleg omliggende provincies omtrent heffing Overleg voeren met omliggende provincies om de beleidslijn breder te laten functioneren dan alleen voor het grondgebied van de provincie Groningen. Dit kan worden ingebracht in het regelmatige overleg tussen de beleidsmedewerkers op het terrein van ontgrondingen in de betrokken provincies.	Provincie Groningen	2/3
Beleid: Duurzaam grondstoffengebruik (Paragraaf 3.2) Beleidslijn G - Meer aandacht voor effecten (landschap en milieu) van winning en opslag		
G1. Weging neveneffecten bij opslagfaciliteiten Afspraken vastleggen met gemeenten/provinciale betrokkenen omtrent zwaardere planologische weging van neveneffecten bij opslaglocaties voor vrijkomende grondstoffen zonder toepassingsdoel, resp. lichtere weging als er wel een toepassingsdoel is.	Provincie Groningen, gemeenten	1
Bestuur: Gezamenlijke beleidsagenda (GB) (Paragraaf 3.3)		
GB1. Oprichting platform grondstromenverkeer Oprichten platform intern en extern, waar in elk geval aan deelnemen: <ul style="list-style-type: none"> • intern: diverse afdelingen van de provinciale organisatie. • extern: provincie Groningen, waterschappen, gemeentelijke samenwerkingsverbanden, gemeente Groningen, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer. 	Provincie Groningen, overige betrokkenen	1
GB2. Toekennen directieverantwoordelijkheid Toekennen van directieverantwoordelijkheid van intern platform; de voorzitter legt verantwoordelijkheid af aan directie(lid) die aanspreekbaar is op de vorderingen in het beleid.	Platform	1
GB3. Stuurgroep continueren/oprichten Continueren/oprichten van stuurgroep intern/extern. De huidige stuurgroep ketenbeheer grond blijft bestaan en stuurt vanuit de bestuurlijke zijde het beleid uit beleidsconvenant aan via het interne overlegplatform. Voor de externe lijn geldt hetzelfde waarbij aansluiting wordt gezocht met de organisatie in het kader van 10-jaren scenario waterbodems.	Platform	1
GB4. Opstellen beleidsconvenant Opstellen beleidsconvenant "grondslagen": vastleggen door de deelnemers aan het Platform van raamafspraken omtrent de inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten voor het platform, in de vorm van een beleidsconvenant.	Platform	1
GB5. Vaststelling beleidsagenda Vaststellen beleidsagenda: het vaststellen van onderwerpen voor de beleidsagenda en het maken van nadere afspraken per onderwerp.	Platform	1
GB6. Vertalen agenda in fasering/planning/data Vertalen van agenda in fasering en planning: de agenda en eventueel afspraken worden vertaald naar de drie fasen van de beleidsperiode startfase, pilotfase en beheerfase en daarbinnen naar jaar, maand en data voor de platformbijeenkomsten.	Platform	1
GB7. Beleidsevaluaties fasen 1, 2 en 3 Beleidsevaluaties: het uitvoeren van beleidsevaluaties aan het slot van elk van de drie fasen, met gebruikmaking van de gegevens uit het registratiesysteem grondstromen. De resultaten van de evaluaties na de fasen 1 en 2 kunnen aanleiding zijn om het grondstromenbeleid bij te stellen.	Platform	1/2
GB8. Van intern naar extern Van intern naar extern platform: inbrengen van resultaten/ervaringen uit het interne platform in het externe platform	Platform	1
GB9. Zendingswerk Zendingswerk: de provincie Groningen draagt het provinciaal beleid ook actief uit naar andere opdrachtgevers en betrokkenen bij het grondstromenverkeer zoals interprovinciale afstemming via algemene communicatie, een eventuele open bijeenkomst van het Platform en de vijf overlegmomenten in projectverband.	Platform	1/2/3

Actie Omschrijving	Betrokkenen	Fase
GB10. Opdrachtverlening aan uitvoerende partijen	Platform	1

Vertaling operationele consequenties van het provinciaal beleid naar de uitvoerende partijen		
Beheer: Voorraadbeheer grond (VG) (Paragraaf 3.4)		
VG1. Sturing grondstromen Registratie van alle grondstromen met een omvang van 10.000 m ³ of meer, via de vijf overlegmomenten in projectverband.	Provincie Groningen	1/2/3
VG2. Sturing grondstromen Via de vijf overlegmomenten in projectverband de benodigde en vrijkomende grondstoffen uit het project koppelen met geregistreerde gegevens omtrent resp. aanbod en vraag uit andere projecten.	Provincie Groningen	1/2/3
VG3. Voorbeeldfunctie Invullen door de provincie Groningen van de eigen projecten als leer- en voorbeeldprojecten; inzetten van de leerervaringen in het overleg met andere opdrachtgevers.	Provincie Groningen	1/2/3
VG4. Instelling functie 'grondmeester' De provincie Groningen stelt de tijdelijke deelfunctie van grondmeester in. Deze functionaris trekt tijdens de startfase de provinciale activiteiten betreffende grondstromen en maakt andere medewerkers er mee vertrouwd. Hij/zij is tevens voorzitter van het interne en extern platform.	Provincie Groningen, Platform	1/2/3
Uitwerking: Monitoring en evaluatie (ME) (Paragraaf 3.5)		
ME1. Inrichting registratiesystemen grondstromen Opbouw van een digitaal registratiesysteem voor benodigde en beschikbare grondstromen en –voorraden, waarin gegevens kunnen worden opgeslagen, geëvalueerd en bewerkt betreffende onder andere hoeveelheid, plaats, tijd, kwaliteit, aard van de verontreiniging en eventueel benodigdebewerking. Zo mogelijk het voorraadbeheersysteem van RWS hiervoor geschikt maken.	Platform	1
ME2. Beheer registratiesysteem grondstromen Beheer registratiesysteem grondstromen, waaronder invoer, bewerking, selectie en uitvoer van gegevens.	Provincie Groningen	1
ME3. Inrichting registratiesystemen grondstromen Aanpassingen registratiesysteem en koppeling aan digitale balie, zodat het door iedereen te raadplegen is.	Platform	1
ME4. Inrichting registratiesystemen grondstromen Zodanige gegevensverzameling dat in fase 1 een volledig overzicht wordt verkregen van het grondstromenverkeer in de provincie Groningen. Eventueel aanvullende gerichte inventarisaties uitvoeren.	Platform	1
ME5. Cijfermatige evaluaties Het uitvoeren van cijfermatige evaluaties aan de hand van het registratiesysteem, om inzicht te krijgen in de bereikte resultaten van het beleid grondstromen, dit ter ondersteuning van de beleidsevaluatie aan het slot van elke fase.	Provincie Groningen	2

Hierna zijn alle acties nogmaals aangegeven, maar nu zonder beschrijving. In de achterliggende kolommen is nu de planning aangegeven in jaren en kwartalen. Tevens is aangegeven of de actie intern danwel extern gericht is. Er zijn twee scenario's ontwikkeld. In het basisscenario zijn de acties opgenomen die minimaal moeten worden uitgevoerd om het beleid uit het document ook daadwerkelijk te realiseren. In het plus-scenario zijn de acties opgenomen die de uitvoering van het beleid verder optimaliseren. De acties die vet zijn weergegeven betreffen acties die continu spelen. Acties die niet vet zijn weergegeven betreffen eenmalige (ad hoc) acties. De kosten worden separaat genoemd in paragraaf 4.2.

Tabel 4.2 - Jaar- en kwartaalplanning actieplan

	Actie**	Start van de actie		Acties gericht op interne/externe organisatie, basis/plus-scenario			
		Jaar*	Kwartaal*	intern		extern	
				Basis-scenario	Plus-scenario	Basis-scenario	Plus-scenario
1	VG4 Instelling functie 'grondmeester'	2002	3	x		x	
2	GB1 Oprichting platform grondstromenverkeer	2002/3	3 /2	x		x	
3	GB 2 Toekennen directieverantwoordelijkheid	2002	3	x			
4	GB 3 Stuurgroep continueren/oprichten	2002/3	3 /2	x		x	
5	GB4 Opstelling beleidsconvenant	2002/3	4 /2	x		x	
6	GB5 Vaststelling beleidsagenda	2002/3	4 /2	x		x	
7	GB6 Vertalen agenda in fasering/planning/data	2002/3	4 /2	x		x	
8	B2 (Instellen van) projectoverleg grondstromen	2002/3	4/3	x		x	
9	VG2 Sturing grondstromen	2002/3	4/3	x		x	
10	VG3 Voorbeeldfunctie	2002/3	3/4	x		x	
11	C1,C2 Onderzoek verspreiding biologische verontreiniging	2003	1	x		x	
12	F1 Beperking tot bestaande zandwinlocaties	2003	1	x			
13	F3 heffing winning prim. Grondstoffen	2003	1		x		
14	F4 overleg omliggende provincies omtrent heffing	2003	1		x		
15	GB9 zendingswerk	2003	1	x			
16	B3 Instellen fondsen	2003	1		x		
17	GB8 van intern naar extern	2003	2	x		x	
18	ME1 Inrichting registratiesystemen grondstromen	2003/3	1/4	x		x	
19	ME2 Beheer registratiesysteem grondstromen	2003/3	1/4	x		x	
20	GB10 Opdrachtverlening aan uitvoerende partijen	2003/3	1/4	x		x	
21	C3 Certificeringssysteem	2004	2				x
22	B1 Onderzoek toepassingen vrijkomende grondstoffen	2003	1			x	
23	D2 Onderzoek opslag-en toepassingslocaties	2003	2			x	
24	E1 Vergunning projectgebonden ontgroningen	2004	3				x
25	G1 Weging neveneffecten bij opslagfaciliteiten	2004	3			x	
26	A1 Duurzaam bouwen	2004	3		x		
27	A4 Dubo gww sector	2004	3		x		
28	A5 Aanvulling dubo-pakket naar IPO	2004	3		x		
29	A6 MER en grondstoffengebruik	2004	4				x
30	D3 Realisering van opslaglocaties	2005	1			x	
31	ME4 Bereiken nulsituatie	2005	3			x	
32	ME5 Cijfermatige evaluaties	2005	3			x	
33	GB7 Beleidsevaluaties fasen 1, 2 en 3	2005	3			x	
34	F2 Afstemming primaire winning op afnemende vraag	2005	4		x		

* het eerst genoemde jaartal/kwartaal heeft betrekking op de planning voor het interne platform. Het als tweede genoemde jaartal/kwartaal geldt voor het externe platform.

** vet weergegeven actie betreft een continue actie; de overige acties zijn eenmalig/tijdelijk.

4.2 Kosten

De kosten van de uitvoering van dit beleid kunnen worden ingedeeld in drie kostengroepen:

- **Onderzoeken (B1, C1, C2, C3, D2)**
Het betreft hier in principe eenmalige onderzoeken waarvan ME4 facultatief is. Uitgegaan is van een bedrag van € 450.000,- aan onderzoekskosten voor de onderzoeken B1, C1, C2, C3 en D2. Deze onderzoeken zijn gepland voor fase 1.
- **Organisatie (GB1, GB4, VG4)**
Het gaat hier om de instelling van het Platform grondstromen gedurende de beleidsperiode van tien jaar (GB1 en GB2) en om de tijdelijke deelfunctie van de grondmeester gedurende drie jaar. Deze kosten vallen grotendeels samen, omdat ook een instelling van het platform behoort bij het takenpakket van de grondmeester. Er is daarom alleen uitgegaan van een bedrag voor de deelfunctie van de grondmeester, waarbij te denken valt aan een bedrag van € 50.000,- per jaar in de periode 2002 – 2005. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een bedrag van jaarlijks € 10.000,- voor onder meer benodigde materialen.
- **Fondsen (B3) en heffingen (F3)**
Het gaat hier om het instellen van twee fondsen, namelijk een projectenfonds en een stimuleringsfonds hergebruik. Vooralsnog wordt aangenomen dat het projectenfonds 6 projecten per jaar worden gemeld in de 5 projectfasen (stappen). Uitgaande van een vergoeding per stap van € 500,00 betekent dit een ondersteuningsbijdrage van € 15.000,00 per jaar. Voor het stimuleringsfonds geldt dat het dient als bijdrage in de externe uitvoeringskosten. Voor het eerste jaar is gerekend met een bijdrage van € 225.000,00. Daarnaast zijn er door heffingen op primaire grondstoffen inkomsten te genereren.
- **Reguliere taken (overige)**
Omdat er binnen dit grondstromenbeleid zoveel mogelijk aansluiting is gezocht bij bestaand beleid en bestaande instrumenten, is het merendeel van de acties uit het actieplan aangemerkt als reguliere taken, in dit geval om het beleid grondstromen te realiseren. Wel betekent dit extra aandacht voor onder meer vergunningverlening.

In hoeverre er sprake is van een verhoogde inspanning is moeilijk aan te geven, omdat dit gerelateerd moet worden aan de bestaande inspanningen betreffende grondstromen. Wel kan worden gesteld dat de inspanningen in fase 1 (startfase, 2002 – 2004) relatief fors zullen zijn. Maar naar verwachting is dit vrijwel verdisconteerd in de tijdelijke functie van de grondmeester.

4.3 Kosten naar scenario's

Geconcludeerd kan worden dat voor uitvoering van het basisscenario een bedrag van € 55.000,00 per jaar gedurende de eerste drie jaar benodigd is en € 350.000,00 ten behoeve van incidentele onderzoeken.

Voor de uitvoering van het plusscenario is boven de genoemde bedragen nog € 250.000,00 per jaar benodigd in verband met fondsen en € 90.000,00 ten behoeve van incidentele onderzoeken.

Als mogelijke inkomstenbron kunnen worden genoemd de verhoging van de bestaande provinciale bestemmingsheffing (zie paragraaf 3.2.6) en bijdragen van de platformleden.

Bijlage 1 Het voorbereidingstraject: resultaten interviews

Inleiding

In deze samenvatting wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Hoeveelheden vrijkomende en benodigde grond en baggerspecie;
- Resultaten van de interviews;
- Beleid en regelgeving;
- Wensbeelden.

Hoeveelheden

Voor baggerspecie geldt dat is uitgegaan van de gegevens zoals die zijn geïnventariseerd in het kader van het 10 jaren scenario waterbodems. Het aanbod voor de komende tien jaar bedraagt circa 11,8 miljoen m³. Hiervan komt het overgrote deel vrij bij de Waterschappen (circa 740.000 m³, vooral klasse 1 en 2.) Er wordt uitgegaan van een nuttige toepassing van 25% van de vrijkomende hoeveelheid, zijnde circa 300.000 m³ op jaarbasis. Het aanbodoverschot, waarvoor geen bestemming bestaat, bedraagt naar schatting 250.000 m³ baggerspecie per jaar, hetgeen circa 20% van het totale aanbod betreft. Daarbij is de verwachting dat dit overschot zal toenemen ten gevolge van een vermindering van verspreiding op de kant van baggerspecie en de toenemende angst voor verspreiding van ziektes.

Voor grondstromen geldt een zeer diffuse markt waardoor er beperkt inzicht in de vrijkomende en gevraagde hoeveelheden bestaat. In de toekomst wordt vooral een grote vraag verwacht in grote werken zoals het ophogen van boezemkades (circa 850.000 m³, +/-30%), het afdekken van stortplaatsen (circa 300.000 m³) en de realisatie van waterbuffergebieden (1.150.000 m³, +/-30%).

‘Werk met werk maken’ wordt nagestreefd bij het project Meerstad, ten oosten van de stad Groningen. Eventueel biedt dit mogelijkheden voor het afstemmen met andere grondstromen (voorschrijven gebruik secundair materiaal, verondiepen van diepe plas)

Interviews

Tijdens de interviews is vooral aandacht besteed aan knelpunten die worden ervaren bij de afzet van vrijkomende grond/specie. Hierbij kwam een aantal veel genoemde algemene knelpunten naar voren:

Planning:

- Het gebrek aan inzicht in vraag en aanbod wordt unaniem als belemmering voor hergebruik ervaren;
- De planning en daarmee de afstemming van vraag en aanbod in de tijd wordt als knelpunt ervaren. Zeker als projecten later starten dan gepland, uitlopen of worden gewijzigd;
- In een laat stadium van een project wordt pas aandacht besteed aan de grondstromen binnen een project. Hierdoor worden vraag en aanbod (te) laat in beeld gebracht.

Prijs:

- De hogere prijs van secundaire grondstoffen ten opzichte van primair materiaal belemmert gebruik hiervan. Oorzaak ligt met name in de transportkosten, maar ook in het feit dat de primaire grondstoffenmarkt een aanbodmarkt is. Daar komt bij dat allerlei onderzoeken naar de geschiktheid van secundaire grondstoffen (civieltechnisch, milieutechnisch en fyto-sanitair) de kostprijs van deze grond sterk verhogen.

Provinciaal bestuurlijk/politiek:

- Ondanks ‘nobe’le’ beleidsvoornemens om hergebruik te bevorderen en ‘duurzaam’ om te gaan met grondstoffen blijkt dat hergebruik mede om bovenstaande knelpunten in de praktijk niet gedragen wordt. Zo kan schone grond efficiënter gepland worden en brengt dit dus minder risico’s ten aanzien van planning en financiën met zich mee;
- Gebrek aan bestuurlijk draagvlak en daarmee gebrek aan financiën die het wellicht mogelijk maken hergebruik te bevorderen, wordt ook gezien als belemmering voor hergebruik van grondstoffen;
- Er is gesignaleerd dat verschillende afdelingen van de provincie en andere overheidsbedrijven tegenstrijdige belangen hebben en daardoor elkaar belemmeren bij hergebruik;
- Incidentele (projectgebonden) ontgrondingen vormen ook een belemmering voor gebruik van secundaire materialen.

Nationale regelgeving:

- Over het algemeen wordt de regelgeving ten aanzien van hergebruik, waaronder het Bouwstoffenbesluit, als zeer ingewikkeld ervaren. Daarbij wordt gesignaleerd dat geen structurele handhaving wordt nageleefd, hetgeen de onduidelijkheid vergroot.

Imago:

- Vanwege het negatieve imago van gebruikte grond en baggerspecie gaat gevoelsmatig de voorkeur uit naar schone grond.

Kwaliteit:

- Naast de technische en chemische kwaliteit zou ook naar de fyto-sanitaire kwaliteit van grond gekeken moeten worden.

Beleid, regelgeving en ontwikkelingen

De belangrijkste relevante wetgeving en beleidsdocumenten zijn geanalyseerd. Daaruit is gebleken dat:

- gestreefd wordt naar een (verdere) toename van hergebruik van baggerspecie en verontreinigde grond;
- ten gevolge van het opwaarderen van waterwegen neemt het aanbod van de hoeveelheid baggerspecie de komende jaren toe;
- door recente wet- en regelgeving (Bouwstoffenbesluit en vrijstellingsregeling grondgebruik) het mogelijk is verontreinigde grond in werken en als bodemmateriaal, onder condities, toe te staan;
- ontwikkelingen ten aanzien van verwerkingstechnieken scheiding van zand- en slibfracties steeds meer mogelijk maakt en hierdoor hergebruik bevordert kan worden. Daarnaast bieden landfarming, rijping en koude immobilisatie mogelijkheden voor een toename van hergebruik;
- er een aantal ontwikkelingen is die de kansen voor hergebruik van grond en/of baggerspecie zullen vergroten;
- Op landelijk niveau wordt waarschijnlijk een heffing ingesteld op primaire grondstoffen; de hoogte bedraagt circa f4,00 per kubieke meter;
- Er komt een landelijk geldende BOM-heffing voor baggerspecie, waarschijnlijk al in 2002. Het zandgehalte zal daarbij een belangrijke rol spelen.

Wensbeelden

Naar aanleiding van enerzijds de door de provincie geschetste problematiek ten aanzien van ketenbeheer grondstromen en anderzijds op basis van de tijdens de interviews gesignaleerde de knelpunten en behoeften ten aanzien van gebruik van secundaire materialen is een aantal wensbeelden opgesteld.

De wensbeelden zijn onderverdeeld naar drie verschillende invalshoeken, te weten:

- Beleidsmatig beleid en regelgeving
- Procesmatig informatie, communicatie, planning e.d.
- Technisch-inhoudelijk kwantiteit en kwaliteit grondstromen

Over het algemeen is er behoefte aan:

- Beleidsmatig:
 - vereenvoudiging en bekendheid met regels en wetgeving;
 - cultuurverandering en ketenverantwoordelijkheid;
 - eerder aandacht voor en stimulering van gebruik van secundaire materialen en ontmoediging van het gebruik van primaire materialen;
 - een overkoepelende organisatiestructuur die hergebruik bevordert;
- Procesmatig:
 - bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheid en daarmee voldoende financiële ruimte;
 - multidisciplinaire projectteams;
 - een overkoepelende organisatiestructuur die hergebruik bevordert;
- Technisch-inhoudelijk:
 - bekendheid omtrent aanbod en afzet;
 - fytosanitair en veterinaire onderzoek van grond naast het bestaande milieukundig onderzoek.

Bijlage 2 Het voorbereidingstraject: resultaten workshop

De door diverse partijen tijdens de voorbereiding ingebracht aandachtspunten zijn in na korte weergegeven, ingedeeld naar beleid, proces en techniek.

Beleid

- Beleid en regulering als kader, daarbinnen behoud van bewegingsvrijheid.
- Uitvoeringsgericht maken van wet- en regelgeving, met name de Wet Milieubeheer en Bouwstoffenbesluit
- Aandacht voor zendingswerk en communicatie
- Beschikbaar stellen van extra stimuleringsmaatregelen.
- Gegevensregistratie/-verstrekking omtrent kwantiteit, kwaliteit, tijd en plaats van grondstromen.

Proces

- Bij de voorbereiding van projecten de grondstromen vroegtijdig en breed (bestuurlijk, ambtelijk en uitvoerend) op de agenda plaatsen.
- Bestuurlijke keuze voor hergebruik (draagvlak)
- Opnemen van projectvoorwaarden/bestek gericht op gebruik secundaire grondstoffen, verder marktwerking.
- Nadrukkelijk rekening houden met financiële en planmatige randvoorwaarden hergebruik.
- Beschikbaarheid van regelmatig afstemmingsoverleg omtrent het nieuwe grondstromenbeleid.
- Indien nodig (beleidsevaluatie) het overleg uitbreiden met een makelaarsfunctie inzake vraag en aanbod van grondstromen.

Techniek

- Marktwerking, binnen duidelijke aangereikte kaders.
- Deze kaders dienen tegelijk risicobeperkend te zijn.
- Aandacht voor, zicht op en medewerking bij de realisering van tijdelijke depots; kortom een zekere garantie dat deze tijdelijke opslagfaciliteiten gerealiseerd kunnen worden.
- Aandacht voor en zicht op concrete toepassingsmogelijkheden van secundaire grond.
- Kwaliteitscertificering als instrument om invulling van de eigen verantwoordelijkheid aantoonbaar te maken.
- Het budgettair neutraal hergebruiken van secundaire grond wordt haalbaar geacht.

Bijlage 3 Integratie resultaten voorbereidingstraject en beleidsdocument

Resultaten uit voorbereidingstraject		acties/beleidslijn
Wensbeelden uit de interviews		
Beleidsmatig	Vereenvoudiging en bekendheid met regels en wetgeving	Zendingswerk
	Cultuurverandering en ketenverantwoordelijkheid	Platform, grondmeester, zendingswerk en 5 projectoverlegmomenten
	Eerder aandacht voor en stimulering van gebruik van secundaire materialen en ontmoediging van het gebruik van primaire materialen	Ontgrondingverordening, bestemmingsplan, 5 projectoverlegmomenten
	Een overkoepelende organisatiestructuur die hergebruik bevordert	Platform
Procesmatig	Bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheid en daarmee voldoende financiële ruimte	Grondstromenakkoord
	Multidisciplinaire projectteams	Grondmeester
	Een overkoepelende organisatiestructuur die hergebruik bevordert	Platform
Technisch-inhoudelijk	Bekendheid omtrent aanbod en afzet	Completering inzicht, 5 projectoverlegmomenten, registratiesysteem
	Fytosanitair en veterinair onderzoek van grond naast het bestaande milieukundig onderzoek	Uitbreiden actief bodembeheer uitbreiden, onderzoek instellen
Aandachtspunten uit de workshop		
Beleid	Beleid en regulering als kader	Ontgrondingverordening
	Uitvoeringsgerichte wet- en regelgeving	Bestemmingsplan
	Zendingswerk en communicatie	Platform
	Extra stimuleringsmiddelen	Instellen 2 fondsen
	Gegevensregistratie/-verstrekking	Completering inzicht, registratiesysteem, 5 projectoverlegmomenten
Proces	In projecten vroegtijdig aandacht voor grondstromen	5 projectoverlegmomenten
	Bestuurlijke keuze voor hergebruik (draagvlak)	Grondstromenakkoord
	Projectvoorwaarden/bestek gericht op gebruik secundaire grondstoffen, verder marktwerking	5 projectoverlegmomenten
	Aandacht voor financiële en planmatige randvoorwaarden voor hergebruik	5 projectoverlegmomenten, instellen 2 fondsen
	Regelmatige afstemming over nieuw beleid	Platform
	Beleidsevaluatie desgewenst uitbreiden met makelaarsfunctie	Platform, grondmeester
Techniek	Marktwerking, binnen kaders	5 projectoverlegmomenten
	Risicobeperkende kaders, zoals productcertificering	Certificeringssysteem
	Aandacht voor, zicht op en medewerking bij tijdelijke depots	Opslagfaciliteiten
	Aandacht voor en zicht op concrete toepassingsmogelijkheden van secundaire grond	Completering inzicht
	Haalbaarheid van budgettair neutraal hergebruik	Instellen 2 fondsen

Bijlage 4 Bronnen en toepassingsmogelijkheden

Op dit moment (einde 2001) bestaat zicht op de volgende bronnen en toepassingen, waarbij indien bekend de hoeveelheden tussen haakjes zijn geplaatst:

Bronnen:

- Baggerwerkzaamheden incl. kanaalverbredingen Winschoterdiep, Van Starckenborghkanaal (250.000 m³ per jaar)
- Projecten van Staatsbosbeheer (600.000 m³ in 5 jaar)

Toepassingen:

- Aanleg dijken rondom waterbuffergebieden (1.2 miljoen m³ +/- 30%)
- Ophogen boezemkades ter vergroting van waterbergend vermogen (850.000 m³ +/- 30%)
- Afwerken/afdekken stortplaatsen (ca. 300.000 m³)
- Ophogen van industrieterreinen en aanleg woonwijken door gemeenten
- Ecologische verbetering van oude diepe zandwinputten, door deze te verondiepen
- Herstel van wierden en oude dijken in Noord-Groningen
- Herstel van leidijken in de regio Westerwolde

Bijlage 5 Schematische leeswijzer

<i>Hoofdstuk</i>	<i>Inhoud</i>				
1	Inleiding				
1.1 Status	Uitvoering van POP Aanvulling 'Zand in balans'				
1.2 Tweedeling	Van primaire grondstoffen en secundaire grondstoffen naar gewonnen grondstoffen en vrijkomende grondstoffen				
1.3 Leeswijzer	Algemene beschrijving van de hoofdstukken				
2	Provinciale positie; ambities				
Taakniveaus	Rol	Beleid	Bestuur	Beheer	Uitwerking
Indeling					
2.1 Positie	Vormgever POP	Integratie Van beleid	Trekker, partnerschap	Voorbeeld-functie, beheer	Voortgangs- bewaking
2.2 Ambities	Duurzame ontwikkeling	Duurzaam grondstoffengeb ruik	Gezamenlijke beleidsagenda	Voorraadbeheer grond	Monitoring en evaluatie
3	Beleid 2002 – 2012				
3.1 Selectie beleidsonderwerpen					
Uitwerking beleidsonderwerpen:					
3.2 Duurzaam grondstoffenge bruik		Beleidslijnen A t/m G			
3.3 Gezamenlijke beleidsagenda			Platform Convenant		
3.4 Voorraadbehee r grond				Projectoverleg pilotprojecten	
3.5 Monitoring en evaluatie					Registratie systeem
4	Actieplan; kosten				
4.1 Actieplan	Acties / indeling / opties / fasering				
4.2 Kosten	Kostenoverzicht				

**4.3 Kosten
naar
scenario's**

Kosten en opbrengsten naar scenario's